

Избрани стихотворения на архимандрит Серафим (Алексиев)

Съдържание:

Поезията на архимандрит Серафим

Песни за природата и за Твореца

По пътя на монаха

Стихотворения за майката

Копнеж по вечността

Памет за смъртния час

Празнични стихотворения

Посвещения Басни

Стихотворения за деца

Преводни стихотворени

Поезията на архимандрит Серафим (Алексиев)

На 13/26 януари 1993 г. в Княжевския Покровски манастир една свята душа се пресели при Господа. В скромната си монашеска килия угасна архимандрит Серафим. Православна България го познаваше отлично. Атеистична България даже и не подозираше кой е живял между нас. Но е писано от тоя ден нататък всеки православен българин, стъпил на Христовата пътека, да усеща подкрепата на неговата ръка и да се учи от неговите думи.

Блажени са хората, с които е общувал. Аз съм виждал само книгите му. Архимандрит Сергей (Язаджиев) примерно е писал за 50-годишното си тясно духовно общение с отец Серафим, а този дар и тая привилегия вече говорят за избраничество. Даровете, които ние, светските хора, получаваме, бледнеят пред изобилната жътва на такива плодородни съдби. Поток от вярващи се е извървял при архимандрит Серафим, големия пастир и изповедник, поток от гладни за напътствена светлина. И като зловеща метафора на безплодието минава тутакси през ума ни представата за някакъв човек, който не търси никого и от никого не е посещаван. А тъй живеят днес милиони хора, особено в икономически развитите страни!

Външният живот на един монах е небогат, а Серафим, Стоян дотогава, приема монашество през 1940 г. — на 28-годишна възраст. Малко преди това той среща пребиваващия у нас руски архиепископ Серафим (Соболев), велик духовен наставник. Това е най-важното събитие в живота му. Тези двама мъже приличат на два духовни съсъда и скъпоценната жива вода на Православието прелива от единия в другия тъй щедро, както Бог само може да отмери.

Когато казвам, че никой православен българин не ще отбегне срещата с архимандрит Серафим, имам предвид на първо място книгите му. Те са настолни богословски четива, каквито друг от нашите тълкуватели на словото Божие не ни е оставял: „Нашата вяра“ „Нашата надежда“, „Нашата любов“, „Нашата молитва“, „Гордост и смирение“, „Смисълът на страданията“, „Вражда и помирение“, „Забравеното лекарство“, „Живот след живота“, „Оптинските старци“, „Православие и икуменизъм“. Талантът и дълбочината на мисълта у отец Серафим, тънкото му чувство за духовния живот на човека според мен са възхитителни. Той е последната велика фигура, която българското православно християнство е дало на света. И като си помисли човек — всички тези, а и други книги са написани докато е утешавал и наставлявал безброй хора, докато се е борил с телесните си немощи, особено в последните години.

Архимандрит Серафим е не само богослов, той е най-големият ни християнски поет от втората половина на ХХ век. Този дял от неговото творчество е малко познат. В православните издания са отпечатвани някои негови стихотворения, в светските — нито едно. Сега една част от стиховете му излизат в този сборник, богатство, което най-сетне вижда бял свят. Това е началото, убеден съм, че ще има и следващи издания. Стихотворенията му, както всичко създадено от него, ще се превърнат в част от самия живот на вяращите, в храна на техния стремеж към Бога. Възможността да напиша този предговор е за мен голяма привилегия, то се отнася и за младия ни християнски поет Калин Михайлов, извършил съставителството и редакцията.

Първото, което трябва да се каже за поезията на архимандрит Серафим — това са стихове на монах. Самата дума „монах“ отваря врата към един вътрешен свят, който ние, светските хора, познаваме слабо и по-скоро умозрително. Монасите, от друга страна, рядко правят този свой вътрешен свят общо достояние. Причините са много, те са изключително важни и не аз съм човекът, достоен да ги коментира. Главното е, че отец Серафим прекрачва тоя праг с убедителност и сила, доказващи усещането му за правота: Бог му е дал средства, за да осъществи едно дело, значи го е поискал от него.

По един парадоксален начин светският човек добива по-значителна увереност, че ще измине своя път във вратата, ако узнае с какви свои слабости се е борил и монахът. Напротив, усещането за непобедима святост, внушавано от друг човек, разколебава. Тогава светският човек решава, че е твърде немощен, твърде греховен и неспособен за борба. Тази недостижима святост го извисява и отчайва същевременно. В този смисъл поезията на отец Серафим е утеха и насърчение за нас, грешните. Защото такава вътрешно самобичуване, признание за греховност, споделяне на трудността да се бориш с примамките на дявола, искрен вик за помощ към Твореца досега не са познати в нашата литература. И пак казвам, парадоксално е, но това дава кураж. Щом на такъв човек му е било трудно, какво остава за нас. Не бива да се отчайваме. Надежда винаги ще има, ако си искрен в разкаянието си. Бог сигурно ще е милостив.

Разбира се, онова, което изглежда на монаха голямо отстъпление, за нас е обикновено малък грях: една нечиста мисъл, някое греховно пожелание. Ние въобще не предполагаме докъде е стигнало падението ни. Ала в духовния живот открай време е така — колкото по-дълго и успешно си вървял, колкото по-голям път си изминал, толкова повече се изостря вътрешната ти мяра за греха.

Не е възможно да разберем докрай действителната драма на лирическия герой от тия стихове, колкото и тя да ни изглежда близва. Една от основните разлики между него и всекиго от нас се крие вероятно в яснотата на духовното съзнание. Няма миг от собствения му живот, който да не се поставя под увеличителното стъкло на съвестта. А в нашия живот много грехове се свеждат до подсъзнателни усещания, те отминават между другото, като горчилка, появила се незнайно откъде.

Стиховете на отец Серафим са едно постоянно дирене на Божията помощ. Нямаме друга надежда. Ако кажем: „Господи, най-напред ще се справя с греховете си, та да бъде достоен за Теб и тогава ще Те потърся“, вече сме загинали. Може да изпитваш срам от Бога, но да скриеш нещо от околните Му е невъзможно; както и да победиш света, без да те укрепи десницата Му. Затова е по-добре навреме да викаме за помощ — въпреки своя срам, въпреки чувството си за окаяност. Да свалим маската на увереност и самочувствие и да коленичим.

С годините ще осъзнаваме в каква степен трябва да бъдем благодарни на отец Серафим за неговото себеразкъсване, за безграничната му искреност. Тази поезия ще дава вътрешна смелост на поколения православни християни. Един монах, открил себе си пред Бога, се поставя на съд и пред нас, недостойните! Това е подвиг, жертвен подвиг. Сякаш отец Серафим принизява нарочно в греховността своя лирически герой, за да изживеем едновременно с него малодушието си и неусетно, пак с него, да тръгнем към победа.

Далечна благородна завист те обзема, когато четеш как простият, тих и дълбок живот на манастира тече в това място на спасението. Кой не е мечтал, поне в отделни мигове, за такова съществуване? Но отец Серафим съзнателно отбягва друга тема, много тежка за всекиго от нас — живота в съвременния град. Безброй са стиховете за неземната красота на Божието творение, за природата в часовете на нейния велик покой. Градът отсъствува. От него идват, без съмнение, връхлитаци го спомени за изкушения и съблазни. Отец Серафим, обаче, не нарушава никога чистата фактура на своята поезия, изградена от гласа на дърветата и стоновите на душата, застанала пред Бога, не ни вкарва във вавилонското стълпотворение от сгради и пороци. Той не съди света, а себе си. И точно това ни кара да чувстваме още по-дълбоко величието на душата му, непостижима в своята искреност и стремеж към чистота.

Цикълът от детски стихотворения, както и басните, са прекрасни. Бисери, които сега откриваме. Необходимо е да излязат в отделни книжки, за да стигнат до истинските си читатели.

Архимандрит Серафим от години не е между нас, а християнската му поезия тепърва ще бъде опознавана от широките кръгове на вярващите. Тя е чист поток от строфи, може би просто едно много дълго стихотворение, което само земната смърт може да прекъсне. Мислите имат своята музика, чувствата — също. Но когато поезията се изразява по този начин, съучастник в делото е Светият Дух.

Благодарим ти за всички твои трудове, учителю във вярата!

Димитър Коруджиев

ПЕСНИ ЗА ПРИРОДАТА И ЗА ТВОРЕЦА

ВЕЧЕР В ПЛАНИНАТА

Във планината съм. Вечерен здрач...
Слуха ми гали тихо шумолене.
С елхите гледам пропастта пред мене
и чувствам умиление до плач.

В дола сред буки стари се белей
на Божията Майка манастирът.
Там пристан и до днес душите дирят
от бурята, що във света вилней.

Долита нощ над сънните гори.
Потокът пей приспивно в долината.
А горе гаснат мълком небесата,
припламнали в последните зари.

Ах, как е чист и девствен тоя свят!
И колко тишина в гърдите влива!
Стоя омаян. Красотата дива
ме трогва като Божа благодат!

Ветрецът шепне: “Време е за сън!”...
От него полюлявана камбанка,
планински цвят сред цветната полянка,
приглася му приспивно с кротък звън.

Преди да трепне първата звезда
тревите нежни вече са заспали.
Мушиците и те са се прибрали,
и птичките са в своите гнезда.

А мене, Боже, кой ще приюти?
Аз толкоз сам съм в тоя свят огромен —
сред свои чужд и у дома бездомен!
Небесна Майко, приюти ме Ти!

декември 1955 г.

ВИТОШКА ЗИМА

Най-сетне падна сняг във планината —
очакваният дълго първи сняг!
Осъмнала е в накит бял гората.
И нийде стъпка от човешки крак!

Там само покрай буки с голи пъпки
и покрай бор, настръхнал от студа,
се мярват пресните на заек стъпки,
за да отминат татък, зад рида.

А над дола се спуснали мъглите
и тулят зимния пейзаж от теб.
Но и зад тях ти чувстваш красотите
на тая необхватна, бяла степ.

В миг лъхва вятър над простори снежни,
мъглата вдига се със лек летеж
и се показват във премени нежни
брези, наметнали воал от скреж.

А катерички гледат онемели
света красив, в една нощ променен
и чествуват ведно с елхите бели
на зимата най-хубавия ден!

Януари 1971 г.

З И М А

Сред снощния сняг
светът е без бряг.
На леки крила
долита мъгла.

Полето е сънно,
небето – бездънно.
Елхите, дъбът
в брилянти блестят.

Каква красота,
разлята в света!
И чувства сърцето,
че там, във небето
над свода красив
Творецът е жив.

ВОДОПАДЪТ

I . . .

Стоя зашеметен край водопада,
заслушан в неговия глас гръмлив.
Обичам таз природа вечно млада,
обрасла със цветя и здравец див.

Потокът смел се хвърля от скалата
и пръска се на ситен воден прах.
А долу в бездната кипи водата...
Над нея птиченца хвърчат без страх.

Помежду камъните перуника
е нацъфтяла и трепти в роса.

Отвъд камбанка синя кима, вика
да ми покаже нови чудеса.

Каква първична, дива хубост има
във този приказен планински кът!
Тук всичко ме към Господа въззима!
Тук болките и горестите спят!

Нечуван химн в сърцето ми напират.
А моят дух, от радост упоен,
да каже тихо само туй намира:
“О, Господи, бъди благословен!”

II . . .

Бушува шеметният водопад.
Аз слушам оглушал... Шуми водата.
А над безмълвния планински свят
синеят се спокойни небесата.

Феерия от падащи води
сред вечното мълчание гранитно!
Възторг надига моите гърди.
Аз гледам водопада ненаситно.

О, колко хубаво е тук сега!
А слънцето със лъч в десница дръзка
рисува нежна, трепкаща дъга
във облака от прах, що вред се пръска.

И струва ми се, че порой вали
зад мрежата на буквите клони.
В миг тръгват сякаш вейки и скали
нагоре към лазурни небосклони.

И грабнат от невидим асансьор,
и аз политвам, носен на крилете
на своята мечта. И чувам хор
не от води... от ангели в небето!

III . . .

Настръхнал надничам над бездна дълбока.
Облъхва ме повей от влага и хлад.
Край мен в теснините се блъска потока,
и носи от здравеца свеж аромат.

Водата е млечна. Кипи тя и съска,
в закана се пени и ей изведнъж,

в дола полетява, на струи се пръска
и в бездната глуха превръща се в дъжд.

Дървета безстрашни в скалите отвесни
са нокти забили и в полъха лек
поглеждат надолу, де в урвите тесни
гърми водопадът със писък и ек.

Кос пее, но малката песен се губи
сред гръмкия припев на тоя поток.
Тук всичко е мощно: и хребети груби,
води и скали! И над всичко е Бог!

ПРИ ЗАЛЕЗ

Легнала е мека светлина
по огрените на запад хълми.
Аз съм сам сред тая тишина.
Кротка радост ми сърцето пълни.

Чува се далече сладък звън.
Спускат се овците по баира.
Птичките прибират се за сън.
Само аз за сън не се прибирам.

Как да спя, когато по рида
са сега тревите изумрудни,
и когато трепкат след дъжда
по цветята диаманти чудни!

Този час е тъй неповторим!
Във гърди молитвен зов напират:
Боже, превърни духа ми в химн
и сърцето ми — във нежна лира!

Да възпявам Твойта добрина
всеки ден, докле е в мен душата!
И докрай във мир и светлина
да ме гали любовта Ти свята!

с. Черни Осъм
30 май 1971 г.

ПРОБУЖДА СЕ ГОРАТА

Брезата е нагиздена със накит от ресни.
Но още дреме букът и сънна е гората.

Сегиз-тогиз се стъпки дочуят от сърни,
и пак заглъхне всичко далече в тишината.

На припек са излезли цветенца тук-таме.
Лъх топъл сред дървята се тихичко разхожда.
Под храсти теменужки ухаят насаме,
и минзухар земята размекната пробощда.

А над гората пъстра от бук, леска и бор,
от дъбови дървета, от брястове и ясен
белей се планината. И целият простор
е пълен със покоя на този ден прекрасен.

През мрежата от клони лазурът чист блести.
И толкова е глухо, че свойте тихи стъпки
как в шумата потъват дочуваш ясно ти,
и нежно се заглеждаш в набъбналите пъпки.

Скалите са покрити тук с кадифе от мъх.
Безшумно пеперуда из въздуха политва.
А косът черен кацва на боровия връх
и пролетта посреща с възторжена молитва.

И в този ден и мирен, и слънчев чувстваш ти,
че нещо дивно става! Ръката Божя свята
докосва всяко клонче. То почва да трепти,
и ти си шепнеш тихо: Пробужда се гората!...

НА ВРЪХ КУПЕНА

Кога се Балканът събуден окъпе
във златните струи на светли лъчи,
ти гледаш към него омаян и тръпен,
и песен във тебе звучи.

Далеч пред очите ти грее Купена.
Той кани към свойте скали, висоти.
И ето, нататък с душа вдъхновена
политваш с орлите и ти.

Поспреш, тръгнеш пак... и в светла тревога
минаваш над урви, гори, канари.
И чувстваш се леко, и някакъв огън
започва във теб да гори.

Накрай на върха си — в простори призвездни!
Замаян от таз красота и разкош,
надничаш надолу към страшните бездни
на вечната Божия мощ.

О, колко нищожен изглеждаш и дребен
сред тоя планински простор многолик!
Слова на възхита избликват от тебе:
Поклон пред Теб, Творче велик!

2 септември 1969 г.

ПРЕЗ МЪГЛИТЕ

След бурния дъжд, що плющя цяла нощ по скалите,
мъгла е отнесла могъщия стръмен Балкан.
Отреща гората я няма и сякаш елхите
във дим е погълнал току-що изригнал вулкан.

Стоиш ти един на планинския дом пред вратата
и мислиш си колко се хубости тулят сега
зад тоя студен непрозрачен воал на мъглата.
И жажда да бродиш те пълни с копнеж и тъга.

А ето, отвреме-навреме внезапният вятър
завесите сякаш раздипля и ти, стаил дъх,
от чудната гледка, открила пред теб планината,
решаваш да тръгнеш нагоре към стръмния връх.

Че нещо зове те — през урви и чуки, и бездни
да литнеш нагоре, да стигнеш онез висоти,
де слънцето радостно грей, де неволята чезне
и дето невиждани гледки ще видиш и ти!

Така и отвъдният свят си таи красотите
зад облаци тъмни от земни беди и тегла.
Но ето, отвреме-навреме Бог пръсва мъглите
и ти, очарован, Го чуваш да вика: “Ела!”

ДОШЛА Е ПРОЛЕТТА

Събудиха се пъпките, и ето —
посърналите вейки са в листа!
Засмяно грее слънцето в небето
и виждаш ти — дошла е пролетта!

Шурти поточе бистро сред тревите.
Из въздуха пчели, мухи летят
и къпят своите крилца в лъчите.
И радост, радост пълни твойта гръд!

От планината снежна вей прохлада.
А там край малка къща — в накит бял —

цъфти череша като булка млада
със сватбения си трептящ воал.

Седиш и гледаш — плуват в небесата
долитналите щъркели от юг.
О, как да не ликува в теб душата!
Светът е вече друг, съвсем е друг!

АЛИЛУЯ

Седя под стръмния планински склон
във разговор унесен със цветята.
Там оня връх в самия небосклон
се е опрял, а долу пей реката.

Около мен пълзят, жужат, хвърчат
безброй мушици сред простора летен;
Щастлив аз пия сладък аромат
от чашката на всяко диво цвете.

Благословен и многолик живот!
Погледнеш ли добре между стъблата,
ще видиш буболечки в пълен ход,
залутали се нейде из тревата.

А по-нататък спрял се е щурец
и пее... и ликува... до забрава.
Тук всяко насекомо е певец,
и всичко Бога в своя път възпява.

Благоговейно се заслушвам аз
във тая непринудена симфония,
де всеки полъх е нечуван глас,
и де цветята пеят с благовония.

О, час на радост! Час неповторим!
Аз чувам, как като незрима струя
се лей около мен неземаен химн.
Тук всичко пее Богу: “Алилуя!”

БЛАГОДАРИ!

Когато цъфнат първите цветчета
и слънце слезе в сенчестия дол,
излез да видиш пролетта в полето
и посрещни я с късче хляб и сол!

Благодари на Бога, който праща
и зима тежка, и лазурни дни!
И радвай се, че ето и пред вашта
къщурка над снега растат треви!

Благодари за дългата тревога!
Благодари за радостния миг!
За скръб и мир, за всичко ти на Бога
благодари на прост, смирен език!

И пролетта ще кацне във сърцето ти,
и лястовичка там ще долети!
Ще грейне умиление в лицето ти,
и — вярвай — по-добър ще станеш ти!

СЪТВОРЕНИЕТО

Когато с мъка стигнах до скалата
на гордия и непристъпен връх,
под мен в мъгла потъна долината
и лизна ме планински хладен лъх.

Мъглата почна да пълзи нагоре
и мигом скри от моя жаден взор
скали, долове, бездни, буки, бори
и целия необозрим простор.

И закълби се тя. Туй бяха пари
над възкипял чудовищен казан!
Да тънат взеха върховете стари
един след друг в тоз димен океан.

И аз като на остров сред морето
от облаци, застанал на върха,
усещах как ми биеше сърцето
и как възторг ми спираше дъха.

Но духна вятър и разся мъглата.
И бързо пак изплуваха пред мен
ръбатите плещи на планината,
и пропастите, и лесът зелен!

И всичко блесна слънчево-прекрасно
сред хаоса във нова красота!
И в тоя миг разбрах как Бог е властно
с могъщо слово сътворил света!

ЕДИН ЧАС НА МАРА ГИДИК

Най-сетне спирам морен на върха
и хвърлям взор към ширните простори.
На околните планини лъха
отнася нейде моята умора.

Как хубаво е тук сред тез скали
на таз тераска облачна, призвездна!
Тук кацат непокорните орли
върху ръба над зиналата бездна.

Далеч блести Купенът островрѣх,
под облаци във слънчевото злато.
Насреща се издига Ботев връх
със своето в треви обрасло плато.

По склона спуща се игрив поток
и също като сребърна светкавица
гърми в околността при всеки скок
и ръси със студени капки здравеца.

Под мен е пропаст! Горѣ — небеса!
А в низините гушат се селцата
във сянката на плодни дървеса.
О, колко ненагледна е земята!...

19 юли 1971 г.

КЪМ ПРИРОДАТА

Природо, майко-хубавице,
с очи — небесна синева,
с одежди светли на царица
от мак, лютиче и трева!

Ти денем с чудна си украса
от облаци, моря, води,
а нощем тъмен плащ намяташ,
ушит с брилянтени звезди.

На твоето чело красиво
са планините син венец.
Към твойта красота отива
дори най-дребният цветец!

Ти и в голямото си чудна,
и в малките неща трептиш.

В ливадите си изумрудна
и във светулките блестиш.

Когато пролетните бури
ни сепнат с първия гърмеж,
ти в дъжд се къпеш, и в лазури
изгрява образът ти свеж.

Природо, майко наша златна,
показвай своята красота!
И своята тайна благодатна
разкривай ни във самота!

От теб утеха пий сърцето,
кога духът ни е унил.
Хвала на Господа, задето
тъй дивно те е сътворил!

ПРОЛЕТ В ПЛАНИНАТА

Ела в планината, когато гората
започне да пуска листа –
Да чуеш как птичките, весели всичките,
прославят във хор пролетта!

Да видиш с игликите и перуниките
здравецът как хубавей,
и как на брезите се люшкат ресните,
как всичко наоколо пей!

Под хребети снежни в прегръдките нежни
на свежо зеления дол
играят мушици над росни тревици
във слънчевозлат ореол.

Досам пък потока в скалата висока
са цъфнали жълти звезди.
Те в такт се люлеят и слушат как пеят
игривите бистри води.

О, Боже, красиви са тез места диви!
Тук всички те славят без грях!
О, дай ми да мога и аз без тревога
да пея за Теб като тях!

ЦВЯТ МЕЖДУ ЦВЕТЯТА

Да бъдеш цвят между цветята,
да легнеш в нежната трева,
да си дете между децата —
що по-щастливо от това?

Да гледаш щъркели как плуват
в бездънносиния простор,
как пеперудките лудуват,
как пеят птичките във хор!

И всички скърби да забравиш,
и да се чувстваш като в рай,
Твореца благ да благославяш
с мушиците на месец май!

Ти ще почувствуващ, че ставаш
като че по-добър тогаз
и ще започнеш да долавяш
над всичко Божията власт.

И на дете ще заприличаш
невинно в своята игра.
И целий свят ще заобичаш
с душа пречистена, добра!

ПРИ БУРЯ

Когато гръмне пролетният гръм,
и висини застеле облак черен,
цветенцата по оня китен хълм
от вятъра развихрен в страх треперят.

В миг страшен дъжд изсипва се над тях.
Тъй клюмват разноцветните главички.
Към дупката си бяга заек плах,
и млъкват мигом веселите птички.

Но щом отмине тая буря зла
и слънцето с лъчи залей тревата,
и се разсее сетната мъгла,
главичките си вдигат пак цветята!

И даже по-красиви от преди
из въздуха ухания разливат.
Със сладост дишат младите гърди.
Цветя и птички в звучен хор се сливат...

О, Господи, дай и на мен така
в беди смирен пред Теб глава да свеждам.

И вярващ, тих – под Твоята ръка –
да чакам слънчицето със надежда!...

януари 1968 г.

БОЖИЯ ТАЙНА

По стария път
към Тихия кът
ще видите куп чудеса!
Там – камък изваян,
тук – цвят пък омаен,
и вред – дървеса, дървеса!

По тез стръмнини
подскачат сърни.
А там край самотна пътека
цъфтят незабравки.
Под тях шетат мравки,
и охлюв пълзи си полека.

Сред клонест шумак
в зелен полумрак
гугукат цял ден гургулици.
Летят пеперуди.
В поточета луди
се къпят животни и птици.

Ще кажете вий:
“Щурци и треви!...
Това ли били чудесата?!
— Но таз пеперуда
нима не е чудо
със своето устройство, с крилцата?

Кой може от вас
да вложи със власт
В калинката малка живот?
И всяка мушица,
и всяка тревица
да дава от себе си плод?...

Сведете чела
пред тия дела
На дивната Сила безкрайна!
Признайте смирено
в сърце озарено,
че *всичко е Божия тайна!*

ОТИДЕ СИ ЛЯТОТО

Отиде си лятото лудо и знойно
със своите песни и бури.
В гората листата жълтеят спокойно
под хладните сини лазури.

С наведени вейки, от плод уморени,
дървета предлагат дара си.
А после, от своя товар облекчени,
ще срещнат спокойно съня си.

И всичко в природата следва си пътя,
от Бога посочен навеки.
Единствен човекът се лута безпътен.
Така е и с теб, и със всеки.

Отлита животът. Косите белеят.
А страстите още бушуват!
Душите ни — жалко! — и лете не зреят.
Сърцата и в старост лудуват.

А Бог е приготвил небесни хамбари
и чака от нас да добие
плод сладък, достоен за Свойте олтари.
Кога ще узреем и ние?

2 октомври 1971 г.

КОПНЕЖ ПО ПИРИН

Дали е някога било?
О, Пирин, всичко помня:
красивото ти в сняг чело,
снагата ти огромна;

и всяка мълчалива пазва,
прикрила чудни тайни,
която приказки разказва
за чудеса незнайни;

горите борови, стадата,
потоците пенливи,
морените ти и цветята
в полянките красиви;

и езерата — твойте нежни
очи със цвят лазурен,

с клепачи от треви и с вежди
от борове и мури!

Особено едно от тях
е скътано в сърцето.
Там вкусих щастие без грях,
гост сякаш на небето.

Ели наоколо растат
и с бурите се борят.
Скали в безредие стърчат
и с вятъра говорят.

Ох, там да ида и сега!
И с раницата тежка
да смъкна своята тъга
и мъката човешка!

ЕСЕН

I...

Свети планината
в чудни цветове.
Някой из гората —
чуваш ли? — снове.

Есен златокоса
в пурпурни листа,
пожълтяла, боса,
броди из леса.

Де какво целуне,
пламва и гори!
Полъх в тихи струни
свири от зори.

Тръпнат на брезите
жълтите листа —
свършват им се дните,
грабва ги смъртта.

Ах, сърце не бой се,
ти от есента!
Бог над теб щом свети,
сладка е смъртта.

20 ноември 1970 (1972?) г.

II...

Подухва хладен лъх. Настъпва есен.
Отлита младост. Секва ведра песен.
О, жерави, отлитащи на юг,
върнете се, върнете се пак тук!

Не са, уви, годините ни птици,
за да се връщат в старите гнезда!
Те бързо гаснат като рой искрици
на вечността в бездънната вода.

Сърцето, свито в болка безнадеждна,
приплаква в сенките на есен нежна.
Път безвъзвратен, водиш ни... къде?
И кой отрада нам ще подаде?

В брезите жълти духва силен вятър.
Листата, бляснали в последен плам,
кат ято птици хвъркват от дървята,
за да не кацнат нивга вече там.

Така е и в гората на живота —
след бури, ветрове, борби със злото,
окапваме и ний като листа,
за да дадем ответ във вечността.

с. Черни Осъм
7 ноември 1970 г.

III...

Есен е... Потръпват тъжни клони.
Плаче дъжд над клюмнали брезни.
Вятър облаците ниски гони.
Всяка вейка трепка във сълзи.

Като в листопад листа, отвяни
от огромен и далечен клон
литналите ято черни врани
се пилеят в тъмен небосклон.

Няма радост, смях и ведра песен.
Всичко се е сгушило, мълчи!
И не греиват в тая мрачна есен
даже слаби слънчеви лъчи.

И все пак в дълбоко упование
мре природата с посърнал зрак.

Чувства тя, че след това страдание
ще я стопли златно слънце пак.

Тъй и ние сме за скръб родени.
Приближава смъртният ни час!
Но подир сълзите ни смирени
ще настъпи радост и за нас.

Че Небесният Баща милее
нашите изстрадали души!
Той ни праща есен, но след нея
с вечна пролет ще ни утеши.

Ноември 1970 г.

БЛАГОСЛОВИ!

Благослови, о, Боже, всяка птича песен!
Благослови дъха на горските цветя!
Благослови и вятъра, дъжда небесен!
Благослови нивята, китните поля!

И нека в туй божествено благословение
дочуе оглушалият човешки слух
трихвалното на ангелите песнопение
и повея на Твоя вековечен Дух!

ИЗЛОЖБА

Връщам се от празнична изложба.
Братя, още от възторг горя.
На кой мощен гений тя е рожба,
подир малко ще ви доверя.

Само ме изслушайте с внимание!
Аз ще ви разкажа чудеса
за картини, дето във сияние
плуват хълмове и небеса.

Ето ме пред планина огромна —
сипей, скали и върхове...
А височината — главоломна!
Долу — лято! Горе — снегове!

Дълго гледал ридовете сини,
отминавам ги със плам в гърди.
Татък нови чакат ме картини —
гледка подир гледка се реди.

Влизам тихо във гора потайна.
Шумолят безбройните листа.
И във тая самота безкрайна
вкусвам на покоя сладостта.

Път поел сред дъбовете стари,
спирам се пред нов красив пейзаж.
Езеро трепти посред чукари.
Сън ли е това, или мираж?

Изведнъж във тесен дол навлизам.
Нова красота! Нов девствен свят!
Сред скали, развеял бяла риза,
шумно ме посреща водопад.

Пеперуди тук летят в простора,
тамо зайци плахи и сърни
ту се мярват, ту изчезват скоро
и с това се гледката мени.

Аз стоя омаян в съзерцание,
умилен и трогнат до сълзи.
Колко съвършено са изваяни
там отсреща нежните брези!

Ни един художник не е могъл
и в най-вдъхновените си дни
да твори с такъв божествен огън
живи форми, багри, светлини!

Нашите художници не знаят
да накарат клонки да шумят!
Тук пък и цветенцата ухаят,
и водите лудо се пенят!

Вече се досещате вий, братя,
на каква изложба днес съм бил
и защо към таз изложба свята
най-свещени чувства съм стаил.

Днес бях аз сред майката-природа.
Ненаситно пиех със очи
сините вълни на небосвода,
на леса зелените лъчи.

Цял свят тук разгръща светли зали!
Рембранд, Дюрер, Рафаел, Ван Гог
на тоз Автор биха завидяли...
А пък Той е — сещате се — Бог!

август 1973 г.

* * *

Загърнати в снежни кожуси дебели,
елхите на Витоша тънат във сън.
Послани са вече килимите бели
за празника зимен навън.

Излизаш да видиш във утрото бяло,
какво нарисувал е Бог през нощта.
И чудом се чудиш — око не видяло
е нийде такваз красота!

Безкрайна се шири пред теб тишината,
и само чешмичката тихо шурти.
Насреща издига бял лоб планината
и няма от възхита си ти!

ЕДЕЛВАЙСИ

Високо, високо в скалите,
де снежните преспи лежат,
де кацат за отдих орлите,
цветя — еделвайси цъфтят.

Там всичко е пусто и голо.
Порасли по скалния връх,
над бездните, зинали долу,
те трепкат при хладния лъх.

Да бъдат сред пропасти, бури
е техният жребий суров.
Но в тая неволя лазури
ги къпят със светла любов.

За тях няма тучни градини,
ни тих покрай храстите кът.
Край вечния сняг в пукнатини
те вечно самотни растат.

А чар неизказан те крият
във своите звездни очи,

че първи те в утрото пият
от златното слънце лъчи!

До тях се прахът не издига
от долния, грешния свят.
До тях и димът не достига
от къщите, долу що спят.

Те вдишват ефира небесен.
Невинност ги вечна краси.
Те слушат планинската песен,
и Бог с благодат ги роси!

Затуй и смелчаци, щом съмне,
презрели опасности, смърт,
над бездни по урвите стръмни
към тях със възторг се стремят.

Тез дивни цветя по скалите
напомнят ми други цветя —
на святите люде душиите,
цъфтящи в света самота.

Далеч от дима на живота,
далеч от порока, греха,
стоят те високо над злото
и близо до Бога — Върха!

От свойте простори призвездни
под синия Божи покров
през страшните урви и бездни
те гледат към нас със любов.

Те гледат и тъй съжаляват,
че любим дима и праха!
И с обич ни те призовават
да литнем далеч от греха.

Да тръгнем нагоре, високо
над низости, страст и порок,
в небето да спрем синеоко,
де чака ни с обич Сам Бог!

Светците привличат сърцата.
Но колко са малко онез,
що стигат навръх планината!
О, де са смелчаците днес?

Козята скала
август 1970 г.

ТЕМЕНУЖКА

Вървя изтихом в нечий стъпки...
Тук минала е пролетта!
Виж, как набъбналите пъпки
помилвала е нежно тя!

Високо нейде в планините
снегът се е отдалечил.
Дъжд пролетен пък долините
като за празник е измил.

Южнякът волно тука скита,
край хълма съска в сухий мъх
и пей... Но откъде долита
със повея тоз сладък дъх?

Вред храсти, хълмове гористи...
Не виждам никъде цветя.
А там, под вейките безлисти,
шушукат мъртвите листа.

Сън пролетен ли? Сън ненужен?...
Навеждам се и виждам аз
сред шумата цвят теменужен,
как скритом си цъфти в захлас.

Той диша топлите повеи
във унес благ разкрил очи.
С любов над него слънце грее,
а той ухае и... мълчи...

И мисля си — тъй и в живота
усещаш добродетелта.
С делата скрити на доброто
и цъфва, и ухае тя.

МОЙ ПЛАНИНСКИ СВИДЕН КЪТ

Духна вече топъл юг.
Снеговете се топят.
Аз съм пак при тебе тук,
мой планински свиден кът!

Светят утринни пожари.
Никне първата трева.
Къпят се брезите стари
във небесна синева.

Още дремят бук и бор
по замръзналия скат.
Но в спокойния простор
вече, ей, мухи летят!

Виж, тук цъфнало кокиче!
А онуй какво е там?
Из тревичката наднича
минзухар едвам-едвам.

Татък хе, между скали
скача весело поток.
Любопитните ели
гледат буйния му скок.

Първа птичка пей в гората.
Горе в сняг върхът блести.
А над него в небесата
пролетта лети, лети!...

*с. Черни Осъм
18 април 1968 г.*

ЧИСТ ЦЪФТИ

Видях, простете, сред боклуци
цветец прекрасен да цъфти.
И сякаш арфа с чудни звуци
в духа ми почна да шепти:

“Виж как цветчето в мръсотата
блести с небесна чистота,
благоухае мълчешката
неопетнено от калта.

Сред тоя свят лъстив и кален
на него заприличай ти!
Посред злините безпечален
благоухай и чист цъфти!”

ПО ПЪТЯ НА МОНАХА

МОНАХ

Израснал в калта като цвят във полето,
изложен на бури, съблазни и грях,
и все пак възлюбил над всичко небето —
това е монах.

Безстрашен в борбите със злото страхотно,
но кротък и мъдър със Божия страх,
прегърнал страдания тежки охотно —
това е монах. За радост и правда

Божествена жаден,
към всички добър, снисходителен, благ,
към себе си само безкрай непощаден —
това е монах!

СВЯТО РЕШЕНИЕ

Облякох, Боже, расо черно,
та моят дух да стане бял.
Разлюбих щастие неверно,
та в Твоя рай да имам дял.

И погледа си аз отвърнах
от всичко суетно в света.
Навътре взора си обърнах
и там намерих аз целта.

Днес Твойта милост е над мене,
и крепна в нея ден след ден,
изпълнен с кротко вдъхновение
за подвига благословен.

Тревогите без скръб понасям,
прозрял зад тях бленуван мир,
и Тебе Сам в сърце си внасям,
уста допрял до свят Потир.

Крепи ме, Боже, в пътя скромна
на Твойта жертвеност света!
Тук аз съм беден и бездомен.
Вземи ме Ти във вечността!

ГОСТИ

Душата ми е пълна днеска с гости,
дошли от всеки край, по всеки друм.
Пируват те и вдигат весел шум
и гладно глождят тръпните ми кости.

Със себе си не съм аз нивга сам.
Все хлопа някой в моята врата:
ту честолюбието, ту пък гордостта,
ту моят в слава преоблечен срам.

И аз беседвам и се услаждавам
от всяка ласка, казана от тях,
и толкоз мил ми става всеки грях,
че да си иде веч не го оставям.

А щом сънят над моите гости слезе,
и те заспят, и стихне всеки звук,
аз чувствавам, че иде Някой Друг
и хлопа на вратата, за да влезе.

Той стъпва тихо като светлината,
която след нощта разгонва мрака.
Усещам Го, как търпеливо чака
да Му отворя моята врата.

Поканя ли Го, Той отстъпва в миг,
и моята почуда е голяма.
А Той шепти: “За Мен тук място няма!” —
и ме напуска със печален лик.

РЕШИМОСТ

Ще смъкна аз от своите плещи
на греховете игото мъчително.
О, Господи, натовари ме Ти
пак с Твойто бреме леко и спасително!

Злините вкусих вече. Бяха те
безумен хаос, тръпки и страдания.
У мене друг копнеж сега расте —
с Теб в мир да съм сред всички изпитания!

Война безумна водих досега.
Победата донесе угризения.
Веселието породя тъга,
и всеки пир — мъчителни томления.

Аз искам да обърна смело гръб
на всичко, що ми с кал петни лицето,
и да прегърна радостната скръб,
единствена що влива мир в сърцето!

В КИЛИЯТА

В килията тъмна е тихо и бурно:
там вихри пищят, и стихия вилней;
но по-нависоко небе е лазурно,
и Бог като слънце над бурята грей.

В килията тъмна е скръб, но и радост;
кръст носи монаха там — с пот на чело;
но лек е товарът, и мъката — сладост,
че Бог разпрострял е над него крило.

В килията тъмна е мир и тревога:
там вечно се борят духът и плътта.
Килията тъмна олтар е на Бога.
Там времето мре — и живеи вечността.

СМИРЕНИЕ

Смирих се, та в душата моя бедна
да се издигнеш, Боже, само Ти!
Облякох вретиче, за да прогледна
в невиджаните Твои красоти.

На пост и въздържание привикнах,
та все да търся Твоята храна.
Обидите за Тебе аз обикнах,
за да цари в сърцето тишина.

Тъй беден съм и нищо не съзирам,
с което себе си похвалил бих.
Откакто почнах сам да се презирам,
аз Твоята слава в себе си открих.

ИЗКУШЕНИЕ

Когато дойде тъмно изкушение,
за да откъсне в твоята душа
цвета на девствената чистота
и в своите черни лапи да го вземе;

тогава ти, обзет от диви тръпки,
не вслушвай се в примамните слова
на злото, но с отвърната глава
избягай от греха със бързи стъпки!

Със две ръце си затикни ушите,
за да не влезе в твоята душа
на злия грях красивата лъжа
и пред срама му си закрий очите!

Върви напред! Назад недей се връща!
Грехът мени вида си всеки миг;
на теб ще сочи своя “хубав” лик.
Но поглед ти назад недей обръща!

Той с глас висок подире ти ще вика
и примки в твойта мисъл ще простре,
в душата ти дори ще се провре,
ще почне и в сърцето ти да блика.

А ти недей изслушва му словата!
Пред Божията милост се хвърли
и огнена молитва зашепти!
Коленичи пред Девата Пресвята!

Тогаз ще рукнат сълзи от очите
и пламъка във теб ще угасят,
и пак в духа ти ще изгрей мирът,
и пак ще станат тихи, кротки дните...

Но паднеш ли, пленен от страсти леки,
покой не ще намериш — призрак същ.
Девствеността загубиш ли веднъж,
уви!... загубил си я ти навеки!

ПОД КРЪСТА

Стоя под Твоя кръст, Христе Иисусе,
обляния Ти в кърви гледам лик,
и чувствам се виновен и покрусен
пред Тебе — светъл Бог и Мъченик.

Не съм ли аз най-злият Твой мъчител?
Не аз ли Те разпъвам всеки ден?
Не се ли чувстваш Ти, мой благ Учителю,
от Своите най-тежко наранен?

И днес забих аз гвоздеи в ръцете Ти —
в окървавените, добри ръце!

И днес забих аз остър нож в сърцето Ти,
във Твойто кротко, любещо сърце.

Стоя сега и гледам Те, и плача...
Прости ми, дето тъй Те оскърбих!
Виж свехналите ми от плач клепачи
и отпрати ме опростен и тих...

СЪБЛАЗНИ

Глутница от спомени нечисти
погнаха са моята душа,
но загледан в целите лъчисти,
аз не знам на що да се реша.

Неприятелите са зад мене.
Аз самият в страсти цял горя,
но ръце не вдигам за сражение,
че се от предателство боя.

Небесата са така високо,
и нататък води стръмен път.
Ах да светнеше лъч тук дълбоко,
дето демоните ме следят!

Господи! Съблазните са много!
Как борба ще водя? Слаб съм. Виж!
Ала чувам шепота на Бога:
“Бягай! С бягство ще ги победиш!”

СЕБЕОТРЕЧЕНИЕ

Не искам вече да живея
във свойте прежни грехове!
Да слушам, Боже, аз копнея,
как Твойта обич ме зове.

Тя тихо кани ме в безкрая,
там, дето раят в мир расте,
тя нежно шепне ми да зная,
че аз съм Божие дете.

О, ето, ето ми ръцете!
Води ме, накъдето щеш!
Грабни от мойта гръд сърцето,
във Своето да го сбереш.

Като добиче най-покорно
пред Тебе свеждам аз глава.
О, поведи ме! Неуморно
по Твоите стъпки ще вървя.

Вземи от мене мойта воля,
че в нея скрит е моят ад,
и там над прежната неволя
посей небесна благодат!

БОЖИЯТ ЧЕРТОГ

*Чертог Твой вижду, Спасе мой...
(Светилен на Велики четвъртък)*

Аз виждам Твоя свят чертог
в украса дивна да блести!
И знам, че мой вселюбещ Бог
и Изкупител мой си Ти!

Но как да вляза в Твоя дом,
кога с нечиста съм одежда?
О, Боже, ти си мой псалом!
Ти моя сетня си надежда!

Светни, светни над моя мрак!
Духа ми в святост облечи!
И ще пристъпя Твоя праг,
окъпан в Твоите лъчи!

МОЛИТВА

Пази ме, Господи, от мен самия,
че аз съм най-опасният си враг!
Където и да бягам, да се крия,
сам себе си кат сянка следвам пак.

Аз любя своята плът, а тя ме мрази.
Без срам срамят ме моите уста.
А мойта воля ме от грях не пази,
и неприятел ми е младостта.

О, против мен се всички обявяват:
предатели са моите ръце,
очите ми ме тайно съблазняват,
и в грях ме тика моето сърце.

Как често моето въображение
рисува образи, и през нощта
превръща се в свидетел против мене
и казва, че съм роб на похотта.

Самотността... и тя ме изоставя.
В шептежи тъмни вдава се слухът.
С безумството умът се съюзява,
и моите мисли примки ми плетат.

А волята, събудена, роптае,
но след минута плахо замълчи,
че с нея сатаната си играе.
Тъй покорен навеждам аз очи.

А чувствам как ехидно се присмиват
над мене преизподни духове.
Съблазните дохождат и се скриват,
и всяка ме след себе си зове.

И аз вървя, изгубил в себе вяра,
по криволичещ, вечен кръстопът
и жертва съм на своята изневяра,
но устните ми Тебе пак зоват.

Че всичко ненавижда ме. Едничък
Ти любиш ме, небесен мой Баща!
О, аз погубвам себе си самичък,
кога без Теб остана сам в нощта.

Не ме напускай! Остани при мене!
Не давай моят враг да ме срази!
Ах, покори греховното във мене!
От мен самия, Боже, ме спаси!

ТАЙНИТЕ НЕБЕСНИ

Залюбих тайните небесни,
разлюбих земните дела.
О, Господи, ела, ела!
За Теб ще пея моите песни.

Какво е там, отвъд смъртта?
Кажми! Ще слушам доверчиво!
Разкрий ми словото Си живо
за времето и вечността!

Макар и нищо да не зная
от туй, което е отвъд,

аз вярвам, вярвам всеки път,
когато гледам към безкрая.

И пламва в мен възторжен плам
пред Твоите чудеса незначайни.
Светът пред нас е пълен с тайни!
А там, какво ли пък е... там?!

МОЛИТВЕНИ ВОПЛИ

Аз търся, Боже, търся светостта,
но дяволът подклажда огън в мене
и сам раздухва злобно със уста
в сърцето страстите възпламенени.

Горя аз, Господи, горя и гина...
О, как пожара сам да угася?
Аз плевел сух съм в Твоята градина.
Аз суха съм смоковница в леса.

Но Ти ела и погаси пожара
с поройний дъжд на Твоята благодат!
Прати ми сълзи! Дай ми мощ и вяра,
и в мен ще стихне пламналият ад!

НА ГОСПОДА ЧЕДАТА

Изгарящ във молитва, един монах — светец
се молеше на Бога, и тихият ветреца
отнасяше в небето смирените слова.
Посърналите устни прошепваха това:

“О, Господи велики! Открой ми Ти очите!
Аз искал бих да видя на хората съдбите!
Дарувай ми да зная кои ще се спасят,
кои към гибел крачат, кои към Теб вървят!”

И Бог изпрати ангел. Той грабна в миг светеца
и го пренесе мълком с крилете на ветреца
при Изворите чисти, де блика мъдростта,
там жаден пи светецът и опозна света.

И ангелът отведе го на тайнствена поляна.
А там цветя цъфтяха под слънцето засмяно —
на вид красиви, свежи, ала при всеки лъх
долавяше монахът един противен дъх.

В миг облак се зададе. И гръмна изведнъж.
И буря зла изви се с градушка и със дъжд.
Цветята поломени непоносима смрад
разляха из простора, превърнаха го в ад.

И ангелът погледна светеца във очите
и рече му: “Това са човеците, които
растат, цъфтят на слънце, но щом ги град удари,
зловонието скрито в сърцата си разтварят!”

Те литнаха отново и спряха в планината,
де здравец свеж растеше безмълвно в тишината.
Когато злата буря настигна ги и тука,
градушката без милост по здравеца зачука.

Светкавици и трясък! Потръпваха скалите!
Но бурята отмина. И ето в долините
понесе се из тоя планински девствен свят
от здравеца окършен прекрасен аромат!

И ангелът изрече: “На Господа чедата
в злочест ден ще познаеш, и то по аромата!
И в радости, и в скърби, те все благоухаят —
и всякога са с Бога. В сърцата им е раят!”

24 април 1969 г.

ВОДИ МЕ ТИ!

О, Господи, води ме Ти
по пътищата Твои
през мъки, подвизи свети
към вечните покои!

Подкрепяй моята душа,
от злото наранена,
и дай ми да не се лиша
от любовта свещена!

Аз слаб съм в подвига и плах.
Стори ме твърд и верен!
Ех, чудеса аз преживях
и пак съм маловерен!

Макар да има в мен копнеж
към Теб да се издигна,
ръка не ми ли подадеш,
целта не ще постигна.

О, Господи, води ме Ти
по Твоите пътеки!
Плени ме с Твойте висоти,
та Твой да съм навеки!

26 февруари 1971 г.

МОНАХЪТ КЪМ СВОЕТО ТЯЛЮ

Магаренце послушно, братко мой,
душата моя носиш — скъп товар.
Носи я ти към горния покой
и я сложи пред Божия олтар!

Недей ропта, че в тежките дисаги,
що тегнат върху твоя мършав гръб,
не виждаш ти за теб надежди благи,
а само изтезания и скръб.

Но знай, че носиш ти товар безценен,
изкупен на Спасителя с кръвта.
От тебе чакам подвиг неотмѐнен.
Бъди ми вярно ти в покорността!

МОЛИТВА

О, Господи! Жадувам красотата
на ангелските сяйни ликове.
Сърцето шепне, моли се, зове:
“Преоблечи ме, Творче, в светлината
на чистите безплътни духове!”

Пусни ме, Боже, в Твоите олтари,
де белите души пред Теб стоят,
и моето сърце — тоз празен съд —
Ти напълни с небесните Си дари
и помогни да тръгна в Твоя път!

Че святост моята душа желае,
а мойте сили — слабости са те!
Безпомощен съм аз като дете,
що свойте първи стъпчици чертае,
и пада, и краката си плете.

Но Тебе не е нужна нашта сила,
че Твойта власт се в немощи кове.
Прости, о Боже, мойте грехове!
Вземи ме Ти под Твоята закрила

и ме вчисли към Свойте синове!

КРЪСТ И ТРОН

“Каж ми, сине чист на Светлината,
как стигна до лъчите на Христа?
Аз виждам — страдаш ти, но тишината
на твоя дух е чудо във света!”...

Така мълвеше кротък християнин,
застанал пред монаха стар и свет.
Отшелникът въпроса плах подхвана
и даде мъдро следния ответ:

“Преди години аз видях насъне
в сърцето ми издигнат кръст и трон.
На кръста бе Христос, с венеца трънен,
на трона — аз, горд, смел и без закон!

Аз властвувах! Живеех бурно, волно
за себе си бях сам и бог, и цар...
Но някак си все чувствувах неволно
в душата гнет, в сърцето си товар...

И чух, Иисус как плачеше над мене,
над моите грехове и зла съдба.
Срази ме туй... Аз паднах на колене
и към Христа отправих таз молба:

“О, промени живота ми, да стана
от роб на злото Твой покорен роб!”
Ръка протегна Той и в миг ме хвана
и тихо рече: “Мой бъди до гроб!”

Сега пак виждам трон и кръст в сърцето:
На трона е Христос! Мой Цар е Той!
На кръста пък разпнът съм аз. И ето,
сред мъките си чувствувам покой!”

21.03.1968 г.

ЗАТУЛИ МИ ОЧИТЕ

С твоята бащинска длан затули ми, о Боже, очите,
че нахлува в душата през техния малък гледец
целий свят със съблазните свои — и явни, и скрити —
и засяда там злото кат' цар в своя собствен дворец.

Аз не искам да виждам това, що плътта ми жадува, —
тез видения скверни оставят в мен своя печат,
и поробена, моята мисъл картини рисува,
заличаващи всички копнежи по висшия свят.

И превръща се в идолско капище храмът в душа ми,
и намирам аз там онова, що ме мами отвън;
и зад тия съблазни, зад тия греховни измами
се затрупва ликът Ти и аз го забравям кат' сън.

Затули ми, о Боже, очите със Твоите длани!
Не допускай да лумва в гърди ни греховният плам!
О, аз искам служител на Твоите тайни да стана,
а сърцето ми — жертвеник Твой, и духът ми — Твой храм!

НА ЕДИН МОНАХ

Отрече се уж от света
и тайно се в него пак влюби.
Така си окаля плътта,
така и честта си загуби.

И ето, сега ти крадеш
наслади за теб запретени.
В греховния таен копнеж
сърцето ти тръпне и стене.

А помниш ли тихия час,
когато на Бога се врене?
Христа предпочете тогаз!
Защо се от Него отрече?

Избрал доброволно плача
намразил до смърт греховете,
за скърбите ти се венча,
та радост да вкусиш в небето!

Тъй светла бе твоята зора!
Къде са ония години?!...
Душата ти кой я обра?
Кой твоите утъпка градини?

Бог вижда те! Знае те Той!
И вярвай ти мил си Му още!
Защо не направиш завой?
Той чака те денем и нощем.

Ах, чуваш ли кроткия зов?
Усещаш ли благата ласка?

Не те ли към тая любов
душата опомнена гласка?

Върни се, върни се дома!
Не скитай по чуждите къщи!
И Бог ще умие срама
от блудния син, що се връща!

МОНАСТИРСКА ТИШИНА

Към сините планински върхове,
към тишина с молитви напоена
душата ми от мъка уморена
със бавен глас клепалото зове.

Гласът му се понася и ехти,
и всеки звук усойте повтарят —
небето в златен блясък се разтваря
и манастирът расне и блести.

О, тая манастирска тишина
и тоя звън на бавното клепало!
Пътеката е тихо засяла
и струва ми се свята благодат —

на манастира мирния живот,
край плочите зелената тревица
и тоя кръст на слънчевия свод
изправен като Божата десница.

Животът е далече от света,
и дните — напоени с радост блага;
на буките от нежните листа
се стеле вредом свежест и прохлада.

И само пъстри облаци летят
към залези без никаква тревога,
а дървесата тих покой струят
и тъне в мир обителта на Бога.

ВЕЧЕР В МОНАСТИРА

Тиха полска вечер пада
над светия манастир
грей небесната лампада
и навява сън и мир.

Нежно вятърът приказва
с разшумените листа,
за света отвъд разказва
в кротък унес вечерта.

Сгушена под тихи клони,
църквицата сякаш спи,
сладко чучурът ромони
под цъфтящите липи.

В храма пеят монахини
със смирени гласове.
Сякаш славят Бога сини
и далечни върхове.

Как е леко на душата
в тоя мирен, скромн кът!
Тук са близо небесата,
тук е по-добър светът!

Тиха вечерта припада.
Тих е целий манастир.
Във молитвена прохлада
пий душата сладък мир.

СТИХОТВОРЕНИЯ ЗА МАЙКАТА

МАЙКА МИ

Съсухрена, слаба, превита
под многото свои години
тя носи във кошница жито
и китка от росни градини...

Небето мъгливо тъй жалко
над тихите гробища плаче!
Задушница днес е... Не малко
забрадки се мяркат във здрача.

И майка ми спира пред гроба
на свойте покойни дечица
да палне във ранната доба
кандилце и две-три свещици.

Ей тука, в пръстга ги зарови
съпруг и деца ненагледни.
А мъките — люти отрови —
личат по страните ѝ бледни.

Избухнала скръб я задавя,
и всичко кат сън ѝ се струва...
Цветята на гроба поставя
и кръста самотен целува.

А тъжните плачеши вейки
съчувствено тихо се скланят.
Свещеникът, бавно кадейки,
пей тихичко: “Вечная память”.

И тя се със болка в гърдите
във близкото минало вглежда.
Тук вижда в земята зарити
тъй много любов и надежда!...

Но вяра в душата ѝ шепне,
че те са там някъде живи!...
И нещо в сърцето ѝ трепне.
Тя бърше сълзите горчиви...

Ех, майко, година е вече,
откакто и ти си отиде!...
“Ще ида покойните — рече —
дечица оттатък да видя!”...

Сърцето, в любов изгоряло,
милееше живи и мъртви.
То с радост раздаде се цяло,
угаснало в сетните жертви.

И днес посред таз върволица
и ние към гроба ти крачим
и носим ти жито, свещица
и, в спомен унесени, плачем.

В живота сме тъй угнетени
без твоята блага усмивка!
И стенат сърца уморени
без теб, наша сладка почивка!

Единствена вярата крепка
е светла заря във скръбта ни!
Ликът ти в сълзите ни трепка.
Ний плачем, с надежда огряни!

О, слънчице наше залязло!
Ти пак ни изпълваш сърцето!
Ний знаем, при Бога възлязло,
ти грееш ни там от небето!...

ноември 1953 г.

ПИСМО ДО МАМА

Слънце мое сяйно, мила мамо!
Моя радост, тиха моя скръб!
В тоз далечен край да знаеш само,
колко твоят образ ми е скъп!

Във деня, кога се разделих
от обятията твои топли,
аз не плаках, аз бях твърд и тих,
но в сърцето си чух глухи вопли.

Сам не знаех, че за мен си ти
въздух, слънце, сянка благодатна,
че без тебе ще ме сполети
толкоз мъка, майко моя златна!

Докато при теб и с теб живях,
не усещах добрините твои.
Аз не виждах нищо чудно в тях.
Смятах, че това права са мои.

Но сега, кога не съм при тебе,
и вей хлад от всеки чужд покров,
как ми липсваш! Как ми е потребен
пламът чист на твоята любов!

Всякога ти сетнята си хапка
даваше ми, за да бъда сит.
И софрата бе за тебе сладка,
щом ме виждаше, че съм честит.

Спомням си подробности сега, —
как над мене в болести си бдяла,
с колко вяра и с каква тъга
Богу си молитвички шептяла.

Как е гряло твоето сърце
като свещ над мене нощи цели,
как напуканите ти ръце
неуморно са за мене плели.

В кухнята, на двора, на чешмата,
с хурка, със игла, на малък стол,
аз те виждам през далечината
все в един и същи ореол.

Ти бе тъй съсухрена, привита,
но велика в своя малък ръст.
всякога изглеждаше честита,
скритом носейки огромен кръст.

О, тогаз не виждах нищо аз!
Тулеха те много дреболии
от очите ми, че всеки час
хвърляше те в нови записии.

Аз не знаех, че и в дребни грижи
е могло човек да е велик,
че и в най-прихлупените хижи
може да сияе мъченик.

Как копнея да се върна веч,
да прегърна мойта чудна мама!
Мъничка отблизо, отдалеч
ти изглеждаш ми безкрай голяма!

Аз се моля Бог над теб да бди,
за да бъдеш здрава, майко златна,
и да бъдат светли твоите дни
като дълга, светла вечер лятна!

Приеми далечните привети,
мойта обич свежа като крин!
Приеми с това писмо сърцето
пламенно на твоя любящ син!

Март 1949 г.

СЛЕД РАЗДЯЛА

В очите ти кротки, о мамо,
аз виждам да свети душата ти.
О, гледай ме, гледай! Туй само
аз искам — да милвам ръката ти.

Ти плачеш, че скръбен бе пътят,
по който ти скръбно бе кретала,
и сълзи душата ти мътят,
душата, с коя ми бе светила!

Но не, не плачи! Прегърни ме!
Аз пак съм при тебе, самотната.
О, маминко, благослови ме
с таз груба десница работна.

ПОМЕН

Майко скъпа, да отслужим помен
сбрали сме се днес на твоя гроб.
Не един възкръснал светъл спомен
из живота ти безмълвно-скромен
ни застава да сведеме лоб.

В скръб годините без теб отлитат,
и животът ни е тъй унил!
Ала мислите неволно скитат
в спомени за дни честити,
дето грее твоят образ мил!

Ето те — крило над нашта къща!
слънчев лъч над свиден бащин дом!
Твоят обич все ръце разгръща
неуморна сълзи да поглъща
и да сее сговор мълчешком!

Няма във устата ти проклетия.
Твоите очи са все добри!
Спор ли пламне сред сестри и братя,
злото гасне в твоите обятия,
и пак мир започва да цари!

А когато празник свят настъпи,
колко радост ти ще създадеш!
Със любов съкровищата скъпи,
дето са в душата ти прикътани,
ти на всички ни ще раздадеш!

Де си днес да ни сбереш отново
пак под твоят майчино крило
до сърцето всякога готово
да ни топли с благото си слово,
както туй е някога било!

Как ни беше ти необходима!
Колко тихо между нас живя —
все незабелязана, незрима,
но във обичта си несломима,
обич, що смъртта ти надживя!

Архангелова задушница, 1954 г.

ЕДНА УЧАСТ

Ти помниш ли как майка ти с целувки
обсипваше те, пълна с доброта?
В прегръдките ѝ, в нежните милувки
за пръв път ти усети любовта.

Кандилцето на вярата във Бога,
що пална тя във твоите гърди,
откри пред теб на чуден свят чертога,
и мина твое детство без беда.

От майка си узна ти за доброто.
То трепкаше в добрите ù слова!
То пламна и във теб! Така в живота
ти като ангел чист се озова.

На поривите девствени в разгара
ти зажадува вечни висоти.
Звездицата на твоята светла вяра
път сочеше ти. В него тръгна ти.

И всеки ден ти виждаше по-ясно,
че всичко крие смисъл в тоя свят.
И дълго ръководеше те властно
в живота Божията благодат ...

Но ето, след години те догони
на ада чер стоглавата ламя.
Тя с хитра реч в теб вярата подрони
и хвърли те в калта на таз земя.

Ти пи със жадни устни мътна тиня
и почна да рушиш със див възторг
на чистотата дивната светиня,
отрекъл се от съвест и от Бог.

Отвикнал да се молиш и да плачеш,
от всичко свято ти се отчужди.
Ала откакто в лош път взе да крачиш,
навлезе мракът в твоите гърди.

Убита, майка ти отиде в гроба,
а Бог напусна твоето сърце.
Тогава те обзе безсилна злоба,
че ти остана с празни две ръце.

Така в духа ти нищо не остана —
ни порив чист, ни светъл идеал,
освен сърдечната дълбока рана.
Ах, братко, тъй за тебе ми е жал!

Днес есен безнадеждна, свела ниско
мъглите си над тебе, те души.
Ти виждаш — твоята зима тъй е близко!
Кой в таз несрета ще те утеши?

Разбра ти вече, че светът не може
мир да даде! Той подигра се с теб!
Затуй днес тъжно стенеш: “Мамо! Боже!” —
свит на порока в черния вертеп!

Но, бедни мой, не падай в отчаяние!
Че жив е Бог! И майка ти живеј!
Тя слуша горе твоето стенание
и пред престола Божи сълзи лей.

За теб възнася тя молитви топли
пред Господа със вдигнати ръце.
Не ще останат празни тия вопли
на майчиното любещо сърце.

Спомни си детските минути святи
и кай се, и сълзи проливај ти!
Тогава Бог пак в топлите обятия
на твоята майка ще те приюти!

10 юли 1971 г.

КОПНЕЖ ПО ВЕЧНОСТТА

ПРЕД ЛЕСА

Боя се аз, Христе, да тръгна сам!
Животът лес е страшен, неизброден!
И тъмни духове ни дебнат там!
И не един загивал е прободен
от вражи меч!... А пътя аз не знам.
Боя се, Господи, да тръгна сам.

А колко бях като дете щастлив!
Макар, че пътят и тогаз бе труден,
за майка си се хващах доверчив.
И бях спокоен. И светът бе чуден!
Че мама бе за мене ангел жив.
О, колко бях като дете щастлив!

Сега съм сам. Черней пред мен лесът.
А трябва аз през него да премина!
О, тез тревоги ще ме подлудят!
Кой друм да хвана, за да не погина
от зверовете, в храстите що бдят?
Така съм сам... Черней пред мен лесът!

Иисусе благ, не ме оставяй Ти!
Като водач хвани ме за ръката!
Ти пътя знаеш! Твоят зрак пламти
подобно на звезда във тъмнината.
Сърцето ми Те чака и трепти.
Спасителю, водач бъди ми Ти!

СЪНУВАХ СЪН

Сънувах сън... Бях някъде във храм
безлюден, тих, без никакъв народ.
Сред здрача блед под храмовия свод
видях един позорен стълб и там
Христа с въжета свързан, прикован!
Пред него бе изправен груб войник
и шибаше телото Му с камшик.
Във тишината някак страшно беше,
кога камшикът яростно плющеше.
Това бе бич, обкичен със ресни,
нанизани със късчета олово,
ръбати, остри, с грапави страни.
При всяко ново шибане сурово
те вбиваха се в страдащата плът
на кроткия Христос... И всеки път
когато пак камшикът заплющеше,
Потръпваше Христос, но все мълчеше...
А по измъченото Му лице
струеше кръв. И двете Му ръце
пробити бяха. В кротките очи
блестяха сълзи в кървави лъчи.
Венец от тръни кичеше главата,
петна от кръв личаха по ребрата.
Навред — по гръб, по рамене, гърди
се виждаха все кървави бразди.
Безжалостният и суров войник
издигна пак разветия камшик
и взе да шибаше... Силно възмутен
аз пламнах, обладан от гняв свещен,
па спуснах се и викнах: “Зли човече!
Що правиш? Спри! Хвърли камшика вече!”...
В лицето исках тоя звяр да зърна.
Войникът се във този миг обърна
и ме погледна... Аз... се ужасих...
че в него... своето лице открих!...

1954 г.

КАНДИЛЦЕТО ГОРИ

Елате вие, жадни за утеха,
под Божията тиха, топла стреха!
И застанете трепетни без глас
пред светия Христов иконостас!

От времена дълбоки и далечни
до днес сияят истините вечни!
Във тихи ъгли и в сърца добри
кандилцето на вярата гори!...

Кандилцето през вековете трепка
като око под будна Божа клепка.
То съвестите буди и зове...
То фар е към отвъдни брегове!...

Опита ли се някой да го духне,
светинята в душата му ще рухне!
А тези, що го в себе си гасят,
във мрак минават своя тъжен път!

Тих празник е, кога сърцата-камък
се претопят в небесния му пламък
и станат нежни, кротки и добри
от изцелителните му зари!

Елате вие, жадни за утеха!
Под Божията светла, тиха стреха!
Не сте сами — в безброй сърца добри
кандилцето на вярата гори!

1956 г.

ИЗБОР

Пред прага на живота аз стоя
и чакам, Боже, Ти да проговориш.
Врати безброй... Коя ще ми отвориш?
От щастието тъй се аз боя!

За Тебе, Боже, искам да живея,
макар и в неизвестност, в нищета!
Пази ме Ти от първите места —
и дай по Твойто слънце да копнея!

Че слиза то във всеки нисък дол
и снеговете само там стопява,
а върховете мнимо позлатява
и кичи ги с измамен ореол.

По Алпите как често във възхита
аз виждах вечно бели върхове!
Но техните сърца са в ледове,
и хубостта им — в облаци обвита.

О, дай на мене някой скромен кът
далеч от билото на планината:
че Твоята пролет слиза в долината,
а по върха цари красива... смърт!

ЧУДНОТО ЦВЕТЕ

Намери градинарят рядко цвете
и във градината го посади.
Да го запази пък от ветровете
отвред го с храсти нежни огради.

На завет гледано с любов грижлива,
то даде пъпка и се разцъфтя.
И сладък аромат взе да разлива
сред околните храсти и цветя.

О, как ще се зарадва господарят,
когато утре го открие сам —
помисли развълнуван градинарят
и гледаше цвета с възторг голям.

На следващата заран с пълна лейка
запъти се към свойто цвете той.
Ала сред нежно сведените вейки
не го видя. Изчезнало бе то!

Във ужас градинарят се развика:
— Ах, кой откъсна мойто цвете там?
Ала на туй смущение велико
отвърщаха слугите: “Аз не знам”.

Сърцето му за малко да се пръсне!
Най-сетне рече му един от тях:
— Таз утрин господарят го откъсна
и в къщи го занесе. Аз видях!

Успокоен, въздъхна градинарят
и рече: “Тоя цвят не беше мой!
Да го откъсне може господарят.
Тук всичко негово е! Прав е той!”...

О, братя, и в градината на Бога
кога изчезне някой цвят от нас,

да не роптаем, в бунт и във тревога!
Над Своите цветя Бог има власт!

ВОПЪЛ

О, Боже, шибиха ме ветровете...
А ветровете — знам — бе пратил Ти!
Лъстиха ме, о Боже, греховете...
Но аз се кая днес. Прости! Прости!...

Прави със мен каквото пожелаеш!
Брули ме с вятър и ме с дъжд роси!
Хвърли ме в пещ! Мъчи ме както знаеш!
Но само ме помилвай и спаси!

август 1955 г.

ЕДНО СЪРЦЕ

Когато Бог Адам твореше
и ваеше красивий лик,
усмихваше се и шептеше
на Своя творчески език:
— Бъди, Адаме с две очи!
Виж, два са пътя на земята! —
единият води в небесата —
търси и сам избирай ти!
Аз давам ти и две уши,
за да дочуваш двата гласа,
кои говорят в твоя дух.
Към Мен единият те тласка,
а другият смъртта донася —
кому ще подариш ти слух?
Аз давам ти и две нозе,
върви, където щеш, но знай:
на всеки, който Мен познай,
пей хор от ангели: “Блазе му!”
Аз давам ти и две ръце,
но роб на двама господари
ти не бъди, а запомни:
два верни имай в тях другаря,
за труд пред Моето лице.
Как искам да не се погубиш
и, само Мен за да възлюбиш,
виж, давам ти едно сърце!

КОПНЕЖ ПО ВЕЧНОСТТА

На ранна радост сетните акорди
заглъгнаха печално в тиха скръб.

Угасна песента ми — и мълчат
на златна арфа скъсаните корди.

Във миналото вира се душата,
де впепелени спомените мрат,
и, вгледана в изминатия път,
заспива в скута тя на времената.

А там, край мен — развихрена стихия —
животът дига глас за своя дял,
но аз едва го чувам, че съм цял
оплетен сякаш в приказна магия.

Аз дишам леко. Тук скръбта е блага,
и сълзите са капчици роса.
Тук всичко води в светли небеса,
и няма смърт, — че тя мре там на прага.

Светът ми кима, но и Бог ме вика:
тук минало — там бъдеще зове,
тук времето — там вечни векове,
тук празен шум — там тишина велика.

Аз вглеждам се във арфата безгласна:
спи миналото своя вечен сън...
О, как се аз стремя отгук навън
по светлий друм на вечността прекрасна!

СВЕТИ ИВАН

I...

Свети Иване, радост във скръбта ни,
прости десница свята върху нас!
Ний грешни сме, и ето оковани
държи ни злото в лютата си власт!

А суетата на живота тегне
върху ни като някакъв кошмар!
Как примките духът ни ще избегне,
кои пред нас разстила адский цар?

О, ние сме деца на греховете.
Живеем в свят, потънал във лъжи.
И все пак тих копнеж в сърца ни свети —
да се спасим! Но как? Ти сам кажи!

Пред нас, зад нас реват потоци шумни.
Наслади съблазнителни зоват.

И хвърляме се ний като безумни
в прегръдките на зиналия ад!...

Тъй ден след ден лети, а ние чезнем
в греховните измами на света,
забравили пространствата надзвездни
и вечната в небето красота!

Блажен си ти, че литна с жажда свята
в просторните лазури на духа!
Остави в низините суетата
и радостите дребни на греха!

Кат ангел лекокрил с хвалебна песен
ти губеше се в Божий небосвод
и с поглед, във надземното унесен,
ти от възход летеше към възход!

Сърцето ти жадуваше за други
велики радости, де мир трепти!
В полянката сред китни теменуги
със Бога разговаряше се ти.

Ни тътенът греховен в градищата
смути мира на кроткия ти дух,
ни мътната мътва на суетата
докосна с грешни думи твоя слух.

Ти вслушан бе във звуците небесни
на чистите безплътни духове
и своята песен с чудните им песни
ти сливаше в самотни часове.

Ти като бор порасна сред скалите
със връх всегда в небето устремен
и нивга не обърна си очите
надолу към греха от теб презрен!

Възнесе се тъй ти до небесата
далеч от злобата на долний свят,
като орел, забравил низината,
ти къпеше се в чудна благодат!

И днес високо се над нас издигаш,
връх най-висок на родний хоризонт!
Ний виждаме, как облаците стигаш
и там в лъчи стоиш пред Божий трон!

И ний те молим, твойте братя малки,
простри ръка над нашите съдби!

Светни над нашите пътеки жалки
и направи ни Божии раби!

Ний виждаме във своите бездни тъмни,
от тебе колко, колко сме далеч!
О, нека над пътеките ни съмне,
и да дочуем твойта чудна реч!

И отвратени от греха тогава,
дано възлюбим тихите мечти
на твоята душа тъй величава —
да бъдем там, където си и ти!

П...

Дойдох, свети Иване, в твойта Рила,
за да се срещна с твоя светъл дух,
да видя, в кой планински ъгъл глух,
е расла твоята гигантска сила.

По тъмните раздолия се губех,
край шумните потоци спирах аз,
надвесвах се над урвите в захлас
и всичко, що обичал си, възлюбих.

И мислех си — ей тука твоите стъпки
минавали са в сенки и лъчи,
и тихо са отваряли очи
пред твоя поглед пролетните пъпки.

Днес всичко пак е тъй — като тогава,
когато ти, отшелнико блажен,
загледан във изгряващия ден,
молитви към Твореца си отправял.

Край твойта пещера пак хвъркат птички
сърните пак подскачат из леса.
И ти незрим — със любеща душа —
тук, може би, стоиш и гледаш всичко.

О, дивни постнико, теб тук издава
и девственият чар на всеки дол,
и златний по цветята ореол
и облакът, в небето който плава.

И може би затуй е по-красива
природата във тоя край свещен,
че ти, светецо, своя дух блажен
над тия дивни хубости разливаш!

Езикът слаб е да ти пее песен.
Теб Рила величай на свой език.
О, твоят подвиг е безкрай велик!
Поклон пред теб, отшелнико небесен!

1946 г.

ВОЙНА

Слънцето в кърви залязва на запад.
Денят октомврийски угасва унил.
Тихо листата се ронят и капят...
След скръбен ден мойте клепачи се склапят,
аз мисля... над скути глава приклонил.

Вестник дочетен, захвърлен край мене,
стои и ме гледа със тъпи очи.
Той ми разказва за страшни сражения,
за много убити, ранени, пленени,
а ето сега безучастно мълчи.

В кръв се облива сърцето и страда
за тия що в кърви там нейде лежат.
Капят листата... и вечер припада...
Аз мисля, как лист подир лист сега пада
сред бурята, дето мнозина днес мрат.

Господи, тука е мирна земята —
ний дишаме волно и кротък сън спим.
Но... как ли се багрят в пожар небесата
над оня край, дето бушува войната
сред ужаси, трясъци, огън и дим!

Колко ли майки през тоя час — клетки —
в тъга неизказана чупят ръце,
чакат на прага, от ужас обзети,
и тръпнат сърцата им в залеза светъл
по някое скъпо на фронта сърце!

Боже, смили се над Твоите създания —
над тихите, кротки, незнайни души!
Смъртни са пламнали днес изпитания.
Светът се люлее, гори във страдания,
но Ти Сам пожара, ела, потуши!

ЕЛА

О, Господи, аз нощ съм. Ела изгрей над мен,
че Ти си слънце сяйно, нощта що прави ден!
О, Господи, аз свещ съм — ела ме запали,

че Ти си огън, който през вечността гори!
О, Боже, дом аз пуст съм. Ела ме обитай,
че Ти единствен можеш да ме превърнеш в рай!
О, Боже аз съм мъртъв. Ела ме съживи
и от богоотстъпник Твой син ме направи!

ЧУДНИЯТ БУКЕТ

Букет красив набрах в полянка цветна,
един чаровен ден през пролетта.
Донесох го и стаята ми светна
от багри, аромат и красота.

Художникът съсед ги забеляза,
дойде веднага да ме навести,
все гледаше към цъфналата ваза,
повтаряйки: “Ах, как щастлив си ти!”

Видях, че мигом порив го обхвана
да нарисува чудния букет.
Ала от свян не каза нищо, стана
и тръгна си, от тих копнеж обзет.

Да дам ли нему или не цветята?
Две сили взеха да се борят в мен.
И изведнъж със порив във душата
казах, от светла мисъл озарен:

— Вземи ги! Те у мене ще повехнат
и ще ги хвърля след това в сметта.
Ти направи ги нивга да не вехнат
и да пребъдват в свежа красота!

Той взе ги и със четка вдъхновена
им даде траен, неувяхващ чар.
И виж — цъфтят във рамка посребрена
години вече над бюфета стар...

О, Боже, и животът като цвят е,
що в младостта ухае и цъфти.
И както всичко живо в тоя свят е
преходно, тъй и той ще отлети!

Блажен е, който дните си красиви
даде на Теб, Художника голям!
Ти ще ги сториш непреходно живи
и ще красиш с тях Своя вечен храм!

4 октомври 1969 г.

ИЗ ГЛУБИНЫ

Недей, Христе, до мен се доближава!
Ще си окаляш святите нозе!
Аз блато съм от грозни грехове!
Но моля Те, недей ме отминава!
Постой при мен! В молитва искам аз
да Ти разкажа, как живея в мрака,
да изповядам всяка своя страст
и всеки грях. Нали затуй Те чаках!
Ти виждаш ме — лежа самин в калта
измъчван и горен от съвестта,
безпомощен, злочест и неподвижен,
без истински другар, без верен ближен...
Защо, защо в безумие греших?
Защо греховната отрова пих?...
Аз някога бях чист като цветята
и светъл като въздуха над тях.
Но днес съм гнусен червей във земята
и валям се във кал и тъна в грях!
Уви, нечисто блато съм! Но ето,
и аз усещам устрем към небето,
тъй както луковиците в пръстта
към слънцето стремят се в пролетта!...
Но как реши да дойдеш в моя мрак?
Аз чудя се на погледа Ти благ!
Топя се в срам пред Твойта обич свята,
че оскверних небето и земята
и чакам да ме тряснат Твоите мълнии,
та Твоят съд над мен да се изпълни!
А Ти ме гледаш с толкоз доброта!...
И мене ли обхващаш в любовта?!
Ах, Ти си чуден!... Близък и далечен!...
Човек божествен и Бог човечен!...
В безсънни нощи често, покрусен,
очаквах Те да минеш покрай мен.
След грехове се не веднъж опомнях
и Твоят Лик страдалчески си спомнях.
Пред Твоето разпятие тихо плачех
самин, притулен в сенките на здрача,
и чувах как ми шепнеше с любов,
че всичко да простиш си пак готов,
от злото стига сал да се обърна,
в обятията Твои да се върна...
Ти днес ме пак огря като заря!
Не зная как да Ти благодаря!...
Спасителю, жестоко грях ме мъчи,
откакто злият ме от Теб отлъчи.
Затуй духът ми днес Те с плам зове
през локвите на моите грехове...

Ах, позволи ми — ей тъй, отдалече,
когато моят ден залязва вече,
от глъбините на сърцето болно
да поприказвам с Тебе богомолно!
Ти Слънце си за нашите души —
погрей и мойто блато пресуши!
Аз виждам чудеса около мен
да стават всеки слънчев Божи ден.
От висините сини, необятни
на слънцето сиянията златни
в блатата мръсни без погнуса слизат,
а после с с пари леки те възлизат
към небесата. Та няма калта
издига се към Твоята висота?!...
О, не, тук долу тинята остава!
Към синия лазур се устремява
пречистена кристалната вода!...
Във моята безпаметна беда
Ти направи подобно чудо с мен!
Смили се над духа ми осквернен!
Чуй мойта грешна от сърце молитва,
и както от калта към Теб политва
водата — бистра — без нечистота,
така от мойто блато, от калта,
душата ми — простена — издигни
към Твоите лазурни висини!

24 октомври 1970 г.

ЕДНО ЦВЕТЧЕ

Вървахме в каменистата пътека
из пропасти, гори и канари
и приближавахме полека-лека
върха, пламтящ във утринни зари.

В миг чудно цвете ми плени очите —
кандилка, нежно клюмнала глава.
Полюшвах на вятъра вълните
главичката ѝ в буйната трева.

“Виж, — казах аз на спътника зад мене —
какъв вълшебен цвят в таз планина!”
А той откъсна го без двоумене,
подуши го и хвърли настрана.

При туй до болка ми се сви сърцето.
Във себе си дълбоко съжалих,
че аз издадох чара на цветчето
и тъй смъртта му ранна причиних.

Прости ми, цвете, този грях неволен
към теб и твойта свежа красота!
До днес за мене ти си спомен болен,
дълбоко врязал се във паметта!

10 август 1971 г.

МОЖЕ БИ

Да се топиш във грях,
измъчен и разкаян,
да тръпнеш гузен, плах,
обзет от смут безкраен,
а външно да си строг
и праведен и светъл,
с добре прикрит порок,
с привидна добродетел;
да чезнеш раздвоен
и всякога прирастен,
към Бога устремен,
на дявола подвластен;
в доброто да се вричаш,
на злото да си роб,
живота да обичаш
и жив да си във гроб;
и никой да не знае
за твоите борби —
туй моята съдба е...
и твойта, може би!...

ЧОВЕКЪТ

Човек! — Покварена и жалка твар,
оцапана със кръв, и кал, и прах.
Човек! — На всичко по земята цар,
а сам — роб жалък на тирана грях.
Човек! — На световите покорител,
а сам за своите близки жив кошмар!
От съвест мъчен, но и сам мъчител.
На Вавилонски кули луд зидар.
Безволна жертва на копнежи срамни,
на грешно щастие презрян крадец,
лятящ подир фантазии измамни
мъдрец ли е това, или глупец?
Човек! — Звучало гордо... Та нима
задето е на горка смърт обречен —
в пръстта да е на червеи храна,
след като в почести е бил облечен?
Безумие горделиво! — Да мечтаеш
за мощ и власт, когато сам си роб

на тъмни сили! Лудост — да желяеш
да всяваш страх, осъден сам на гроб!
Защо се превъзнасяш, о, човече?
Защо над облаците все летиш?
Честта от теб е толкоз по-далече
към нея колкото се по стремиш!
На, виж се! Въплъщение на грях!
Ти пепел си! Тъй Словото говори.
Ти прах си! Да не беше пепел, прах,
не би се вдигнал в облачни простори,
кога на суетата ветровете
задухат в твойта мъничка душа!
Не виждаш ли? — Изпълни вековете
с позорността на своите дела
и с ужаса на своето падение!
Във твойта слава скрит е твойт срам.
Да би разбрал великото смирение
на Този, Който в небесата Сам
реши във най-покварения век
да стане от любов към теб Човек,
да бъде бит, оплюван, разпнат, хулен,
ти би потърсил някой кът притулен
и там би плакал, би се разтопил
от мъка за падението свое,
и негли в плач предвкусил би покоя,
що Бог е на смирени възвестил!
И с нова обич, с нов божествен плам
от своя прах ти би издигнал храм,
във който Сам Творецът твой живял би,
за да прогони твоите тъми
и да превърне глухите ти жалби
в покаяни песни, в химни и псалми!

СВЕТЦИТЕ

Земята е засъхнала от жажда
и многото пропукани места
са като че разтворени уста,
отдето се отчаян вик обажда.

А малкото реки и езерца
са в брегове водите си вградили:
ревниво пазят своите бистри сили,
към сушата с безчувствени сърца.

Тъй вместо да дадат от своите дари
на жадната земя, где всичко мре,
те вдигат се към синьото небе,
превърнати във леки, тънки пари.

Но стигнат ли надземний край веднъж,
те трупат се и буреносно дишат,
гърмят и дигат се и пак се снишат,
и се изливат в благодатен дъжд...

Не тъй ли случва се и със светците,
тез извори в пустинния ни свят?
Те бягат от живота и летят
нагоре — към Небето и звездите.

Но стигнат ли при Бога, те назад
очи обръщат къмто свойте братя
и почват да разливат над земята
божествена, велика благодат!

януари, 1951 г.

ХЛЕБ

О, Господи, след много криволъки
се връщам тих и алчущ пак при Теб,
че ти си цер за всички мои мъки
и Сам си казал нейде: “Аз съм хлеб!”

О, нахрани ми, Господи душата,
за да не търси гладното сърце
отровните храни на сатаната,
които той раздава с две ръце.

И аз тогава, усмирен, ще седна
в нозете Ти, загледан тихо в Теб,
и тайната Ти — първа и последна —
ще знам — че Ти си Хлеб, насъщен Хлеб.

ОРИГИНАЛЪТ

В обширната галерия картинна
народ минаваше в редица чинна,
разглеждайки платната в ням захлас,
де четки и бои с вълшебна власт
създали бяха толкова живот
в пейзажи, образи, цветя и плод.
А там в един кът множество бе спряло
с вторачен взор, в почуда онемяло.
Тук бе ликът божествен на Христа,
излъчващ благост, милост, доброта.
В очите му събрана бе тъгата
на всичките страдалци по земята.
Лицето му бе обич и смирение,
величие и царствено търпение.

Венец от тръни кичеше челото
и капки кръв от страшната Голгота.
И сякаш с поглед, приковал тълпата,
Той шепнеше тез думи в тишината:
“Обичам ви, о люде Мои грешни,
души бездомни, хора безутешни,
загубени във гибелни пътеки
и тровещи се със наслади леки,
в окови мислеци се за свободни
и неуморни в мъките безплодни
да зидате със грях бленуван рай...
Аз любя ви и жалия ви безкрай!...
Във името на вашето спасение
готов съм и на второ изкупление.
Вземете ме! Разпнете ме отново!
Сърцето ми за жертва е готово —
о, стига само Моята любов
да се превърне в покоряващ зов
и всички да ви доведе при Мене,
за да ви дам утеха, мир, спасение!”
Народът къпеше се в тез лъчи.
А някой сълзи бършеше в очи.
В мълчанието общо изведнъж
се тихо непознат обади мъж:
“Как възхитително е нарисуван
Христос! Как трогва Неговият лик!
Пред нас разкрива се талант нечуван
на майстор с дар действително велик.”
А друг поде в притихналата зала:
“Туй копие е от оригинала!
Самият той, откупен за милиони,
краси сега парижките салони.”
“Не! Не е вярно туй! — каза тогаз
един стар мъж със слаб, треперещ глас. —
Оригиналът — Първият, Предвечният,
от целия всемир по-скъп и Вековечният,
продаден бе — да заявя туй смея,
за трийсет сребърника във Юдея!”
И всички в срам наведоха глави,
че тъй бе оценен Христос, уви!

* * *

Ти роптаеш, горестно сърце,
че е любовта ти безполезна,
че в неверни хвърляш я ръце,
неполучило любов възмездна!

Мъката ти ще расте безкрай
щом за обич жертваш обич свята.

Мъдростта е: себе си раздай
и не чакай обич във отплата!

Виж, разпнатата за нас Любов
до последна капка се раздаде.
Който люби, но не е готов
да търпи омраза, той ще страда!

* * *

Когато Бог твореше световите,
създаде и човека... от земя —
нищожество и прах пред вековете!
И затова през всички времена
човеците пред Господа роптаят,
че Той ги е създал от черна пръст
и им е отредил печален кръст.
Но, бедните, те слепи са, не знаят,
че в тая пръст Божествен Дъх живеи!
Какво предимство има за душата,
ако ли в нея слънце ярко греи —
а тя сама копней за тъмнината?
От сийност бе Денница сътворен,
но неговият дух възлюби мрака
и, вместо той в нощта да бъде факел,
превърна се във Демон чер, студен.
О, братя, Бог говори чрез сърцето,
изваяно от проста, черна кал:
Творецът от земя е нас създал.
Но в таз земя посято е небето!

ТВОЯТ ПЛУГ

О, Господи, корава е земята
на нашите души! Не се оре!
Ако не мине Твоят плуг в сърцата
не никне семето, а съхне, мре...

Сеячите на словото Ти живо
вървят и пръскат чудни семена.
Но там се зеленее Твоята нива
де Ти орал Си Свойта целина!

Аз знам, щом ти ореш, кърви душата!
Сълзи блестят по бледото лице.
Ала след туй беритба е богата!
О, преори и моето сърце!

НА СКЪПЕРНИКА

Напразно, братко, с ключове в ръка
към своите съкровища поглеждаш
и взори неспокойни все така
с безумна жад над тях тревожно свеждаш.

Това, което с толкоз дива стръв
и с толкоз алчност досега си сбирал,
не чувстваш ли — то пие твоята кръв
и твоята душа без жал обира!

Виж, мебелите червеят яде.
Молецът там ти дрехите поврежда.
Ръждата в мрака тайно те краде
и подкопава твоята надежда.

А помниш ли? — Ти даваше преди
троха любов на бедните дечица.
И пълни бяха твоите гърди
със радостта на майката-вдовица!

Защо си ти десница вече свил?
Как щастието не можа да схванеш!
Ако имотът ти е скъп и мил,
раздавай го! Така богат ще станеш!

Че иде сетният крадец — смъртта
и ще ти каже: “Всичко туй е мое!”
Тогаз ще разбереш ти мъдростта:
Туй само, що раздал си, то е твое!

ПОКАЯНИЕ

О, Господи, свършва денят на живота,
и слънцето вече преваля!
А аз съм заплетен все още във злото
и виждам, че цял съм окаян.

Грехът ми попари добрите копнежи,
и облаци Твоя лик скриха.
Зла воля оплете ме в гибелни мрежи.
И ето ме — тъна в скръб тиха.

Отвсякъде мрачност притиска сърцето.
Мъгли се надвесили тъмни!
Ах, няма ли лъч да огрей от небето,
и пак над духа ми да съмне!

Животът уви, се изплъзва потайно.
Днес плаче небето над мене.

Под шепота тих на молитва покаяна —
аз плача, жадуващ спасение!

МЪЧЕНИКЪТ

Историята му е твърде кратка.
Той пратен бе в затвора затова,
че смело — при една словесна схватка
с езичниците — не склони глава,
а гръмко възвести, че вярва в Бога,
че християнин е и е готов
да бъде хвърлен ако ще и в огън
и да умре за Божата любов!...
Мъчителите жив го изгориха.
И той издъхна млад, възторжен, твърд —
към враговете благ, с усмивка тиха,
и верен на Спасителя до смърт.
С презрение го гледаше гълпата
и чуваха се злъчни ругатни:
“Нещастникът! Загуби си душата!
Превърна в пепел младите си дни.
Умря зарад Христа! Какъв глупец!”
Но от небето чу се глас:
“Глупци сте вие! Той пък е *светец!*”

7 август 1976 г.

СВЕТЕ ТИХИЙ

Горят от златен заник позлатени
кубетата на мъничкия храм.
Във него молят се души смирени,
а аз стоя в църковния двор сам.

Зарите милват със ефирни пръсти
дървета, зид, трева, цветя, чемшир.
Тук всичко ме подбужда да се кръстя,
набожно потопен в молитвен мир.

Листата са умислено притихнали.
Цветята дишат като в сън едва.
Из храма Божи чувам — “Свете тихий”
как носи се над нежната трева.

А сенките безброй се удължават
и гаснат вече сетните лъчи.
От ранен час усмивки зараждавал,
денят притваря уморен очи.

Обичам аз до мене да долита
таз песен вдъхновена към Христа.
И пламва във гърдите ми молитва
и тихо шепнат моите уста:

“О, Господи, кога и в мен утихне
шумът на този краткотраен свят,
при моето последно “Свете тихий” —
на заник — озари ме с благодат!”

НА БОЛНИЯ БРАТ

Гориш ти във треска, че болест неверна
на твоята глава е сложила ръка.
Гориш ти и шепнеш, че в мъка безмерна
отлитат ти дните без смисъл така...

Един ли бе ударът, който стовари
тегло непосилно на твоите плещи.
Аз зная, избухнаха много пожари
във твоята съдба, и сломен беше ти.

Отдавна ти гаснеш, прострян на леглото,
и вдигаш безсилно нагоре ръце.
Тревожно съмнение засенчва челото,
и смут се прокрадва във твоето сърце.

“Дали се за мене Бог грижи?” — говориш.
“Защо съм забравен от Божия Син?”
Ти мислиш, че сам със скръбта си се бориш.
Но в своята самотност не си ти самин!

Не виждаш ли в ада на твоите страдания,
че свети Ликът на Страдалеца — Бог?
Той гледа с божествено тихо внимание
как раснеш в скръбта си красив и висок!

О, Той те обича и мълком те вае,
тъй както ваятелят с чук и длето
по мрамора удря, а мраморът трае,
мълчи и не пита: “дали” и “защо”.

И ти тъй мълчи, и ще видиш тогава
над теб да се сбъдват небесни слова.
Чрез мъките ти ще разцъфнеш във слава.
Смири се! Не вдигай във ропот глава!

Спасителят благ за Небето тъкми те!
Отдай Му се цял във добрите ръце!

В тях няма жестокост, че те са пробити
и знаят да ваят с любов, от сърце.

МУШИЦА — ДУШИЦА

В тез угасващи есенни бледи лъчи
из прозрачния въздух кръжи и хвърчи
до забрава мушица-душица.
Тя се носи из въздуха. Радва се тя!
А не знае, че таз нощ я чака смъртта!
И горката танцува... лудува.

Аз я гледам със жалостни чувства в гърди
и си шепна: щом трепнат в небето звезди,
и застели сланата земята,
тя, мушицата, паднала в сухата пръст,
ще умре... И на утрото вятърът бръз
със праха ще отвее и нея!

В миг промъква се мисъл страхотна във мен.
Иде смърт! Ще залезе и моят тих ден!...
Аз потръпвам пред Бога в тревога.
Тя, мушицата, свършва, щом свърши денят.
Но аз жив ще съм с мойта душа и отвъд!
А какво ли ме чака там в мрака...

Ах, не спомняй ми, съвест, че лошо живях!
Повестта ми пред Бога бе лудост и грях.
Що от тая измама остана?
Угризеня от робство на демон свиреп...
Днеска кърша ръце! Боже, викам към Теб!
Зарад Твоето име спаси ме!

Ноември, 1974 г.

НЕПОСТИЖИМИЯТ

Отвека, Боже, Ти си тъй велик,
и Твоите тайни — тъй непостижими!
Човеците незримия Ти лик
в божествените на всемира рими
долавяха, а нашият език
безсилен бе да каже Твойто име.

Но ето, Ти откакто се смири
и свлече Своята предвечна слава,
и в ясли се като Дете роди,
и участта ни сподели корава,
ти по-велика тайна ни разкри
и по-непостижим си оттогава!

КЪМ ХРИСТА

Христе Иисусе, моя скъпа вяра,
и моя непомеркваща надежда!
Пусни ме на чедата Си в олтара!
И дай ми чистотата за одежда!
Бъди навеки моя Ти любов!
И ме учи да слушам Твоя зов!

Ти мое си, Иисусе, вдъхновение!
Ти мое си дихание, живот!
Посред заблуди Ти си озарение,
В безпътица си лъч от ясен свод.
Води ме, ако щеш, дори на смърт,
но в Истината направи ме твърд!

Че пътят; истината и живота —
това си Ти, единствен верен Вожд!
Прежеждай ме щом трябва през Голгота
към царството на светлата Си мощ!
Благослови ме Твой да съм до гроб
от зло свободен — на доброто роб!

Кога ме безнадеждност в мрака срещне,
кога ме плиснат в пътя зли вълни,
кога ме връхлетят стремежи грешни —
Ти сам ела! Ти Сам ми помогни!
И дай ми плач за моите грехове —
да спра умит на Твоите брегове!

ТУЙ МИ СТИГА

За всичко, Господи, благодаря:
за вечерите кротки и чудесни,
за пурпурната утринна зора,
за тихий плач, за хубавите песни!

Премъдрост крият всичките неща.
Чрез Твоя промисъл расте душата.
Денят е драг. Но трябва и нощта!
Без мрака кой ценил би светлината?

В страданията, що изпращаш Ти,
растат крилете ми за бъдещ полет.
Без зимата, която ни гнети,
кой би почувствал Твойта дивна пролет?

Непостижимий! Работи над мен
с ръка, която сваля и въздига!

О, дай ми да съм верен и смирен!
Аз знам, че ме обичаш. Туй ми стига!

СЪС ВАС СЪМ АЗ!

Със вас съм Аз през всички дни, о верни,
до свършека на тоя грешен свят!
Със вас съм и във скърбите безмерни
и в радостите на духа крилат.

Със вас съм в дните слънчеви, омайни!
Със вас съм и когато падне мрак
и гледам ви как в трудности безкрайни
растете вий под погледа Ми благ.

Кога отвред ви облаци покрият
във изкусително-злокобен час,
и бури грозни се над вас извият,
до вас стоя и ви подкрепям Аз.

В дни на тревога, грижи и страдания,
във дни на болести и нищета,
в молитва Ме търсете и свето сияние
ще ви огрей във вашта самота.

Ако животът е отлитнал празен
и ако гаснат сетните лъчи,
ако духът ви стене, в скърби смазан,
към Мене издигнете вий очи!

И ще Ме видите над вас навесен
сред облаците ви като дъга!
И пътя стръмен ще ви стане лесен,
и ще отлитне вашата тъга.

От опит ще узнаете тогава,
че Аз съм с вас и ден и нощ, безспир, —
утеха ваша, радост, слава
и ваш Спасител, ваш жадуван мир!

2 октомври 1970 г.

О, ВЕК ВЕЛИК!

Изплувай ти, о век велик на нашите Отци,
и разкажи за вярата във дните стародавни!
Вдъхни ни оня дух голям на подвизите славни,
що правеше от прости люде дивни мъдреци!
Спаси ни на развалата от гибелния ров
и разкажи, как майките ни — с подвиг, с въздържание,

със сълзи, със молитви, с пост — Христовата любов
насаждаха в сърцата на малките създания!
О, разкажи, как нашите деди със смел замах
се бореха, не търсейки ни злато, ни имоти,
а кръст понесли, те за Бога умираха без страх
и за свещената ни Вяра си даваха живота!
Спомни ни за монасите, напуснали света,
за тия ангели, дошли в обители високи
да търсят Божия покой в борбата със греха,
със кротост покорявайки и грешници жестоки!

— Строители на Църквата, светители, бащи,
предали нам канони, догми, вяра и завети,
Отци, забравени от нас, негаснещи свещи,
ний молим на колене днес: Простете ни! Простете!

КЪМ БОГА

Аз бавно, бавно Те обиквам
Теб, Смисъл мой и мой Живот,
макар и трудно — с Теб привиквам,
че Ти от мене чакаш плод!

Щастлив съм, че ме слънце грее.
Аз бях за него сляп преди.
Сега любов — усещам — зрее
към Тебе в моите гърди.

Минават неусетно дните,
но смисъл в тях е скрит сега.
Аз радостен съм и в бедите,
и кротък в тихата тъга!

И вятър ли ме нежно милва,
или роси ме росен дъжд,
туй всичко моя блян подсилва —
да дам плода желан веднъж!

Аз не скърбя, че пролетта е
отдавна отсънуван сън,
че лятото клони към края,
че чака есента навън.

О, стига плодове да има
по моите клонки да тежат,
тогава нека дойде зима,
и аз се прибера отвъд!

ПОПРИЩЕТО КРАТКО

О, Господи, животът ни какво е?
Стремеж към власт, борба за трон нетвърд!
Лъжи, измами, грохот неспокоен,
летеж към суети!... Накрая — смърт!

Пази ме Ти от устрем към успехи,
догонвани по пътя на греха!
Не ща отличия, не ща утехи,
които са петно за съвестта!

Ако на други даваш власт и сила,
на мен по-скромен жребий отреди —
да бъда като птичка лекокрила
щастлив и прост, със обич във гърди!

Не ща известност, нито чест, която
събужда завист, мъст и злъчен смях.
Дай твърд да съм в решението свято —
да не купувам щастие със грях!

Аз предпочитам тук да съм последен,
ала по Тебе да усещам глад,
и слънцето над моя покрив беден
да грее с мир, да сипе благодат!

Та щом завърша попрището кратко,
излязъл от измамната мъгла,
с мир да помоля: “Приеми ме, Татко!”
и Ти с любов да ми речеш: “Ела!”

Октомври 1975 г.

ПАМЕТ ЗА СМЪРТНИЯ ЧАС

ЗАДУШНИЦА

Над гробове безбройни, глави от скръб склонили,
ридаят черни сенки по скъпи мъртвци,
и в спомени възкръсват пак образите мили,
и от очите капят сълзи... сълзи... сълзи.

О, колко безутешно свециците догарят!
Във кандилцата гасне притихващият плам.
От болка натежали, главите се обарят
над кръстовете, дето виси Христос тъй сам!

Мълчание покрива на мъртвите съдбата...
Но тайната, що лъха от всеки гроб студен,
е семе, скрито нейде дълбоко във земята,
което ще поникне на страшний съден ден.

СМЯХ И ПЛАЧ

И смях и плач в градините се чуват.
Деца играят. Цял ден там лудуват.
Нападат се, боричкат се и плачат,
докле накрая усмири ги здрачът
и уморени, те се приберат
по къщите си и във миг заспят.

Така и възрастните в надпревара,
отпуснали в душите свои звяра,
се гонят непрестанно в плач и смях
и цял живот въртят се бесни в грях,
докле накрай ги усмири смъртта.
Но мир ще найдет ли във вечността?...

ЖИВОТЪТ И СМЪРТТА

В безпътица лутам се, търся и тичам,
и мами ме демон насам и натам.
Аз слушам шума и се в него увличам.
Но де съм? Що дия? Де ходя? — Не знам.

Денят ме обайва с безброй обещания.
Нощта ме оплаква с милиони очи.
Към грешни победи кръвта ме подканя.
Животът говори... Смъртта пък мълчи.

Ах, де да вървя? И какво да залюбя?
Нали ще умра? О, мъчителен сън!
Защо собирам туй, що след ден ще загубя?
Защо градя дом, в който няма да съм?

И спрял пред вратата на вечните тайни,
аз виждам — животът ме лъже в очи.
И питам: „На моите жажди безкрайни
основата де е?“ — Животът мълчи.

А щом той замлъкне, смъртта проговаря:
„Сънят ще се свърши и ти вечността
ще видиш пред тебе врати да разтваря.
Знай, смисълът там е, отвъд, при Христа!“

ГАТАНКАТА НА ЖИВОТА

Стихнете, стихнете, че иде Смъртта!
Под взора ѝ всяка твар мре,
таинствено шествува тя по света
и може при вас да се спре!

Царе се отдръпват, професори бягат
и гении тръпнат от страх.
Душите треперят, сърцата се стягат
и всеки стъписва се плах.

„Сал мен да не види! Сал мен да не чуе!“
се носи шептеж спотаен.
Отчаяни вопли и писъци — всеу!
Захожда последният ден...

Тук вехне цветенце, там гасне лампада
и чезнат и сили, и мощ.
Сърцата напразно се молят: „Пошада!“ —
последната спуща се нощ.

И мрат, беззащитно главите навели,
безбройни човеци в света —
живота невкусили, лъч невидели, —
привиква ги властно смъртта.

И царствено шествува тя по земята, —
загадка за всеки живот.
Целува безмълвно на всички челата
и следва пак своя обход...

А бедният род човешки се пита:
„Защо се родихме в света?“
И чува се реч със насмешка пропита:
„Тук всичко е сън, суета!“...

А Бог, от небето надникнал, се чуди:
земята е черна кат гроб;
животът — без смисъл и хората — луди,
и всеки на себе си роб!

И Той се замисля, от горест обзет е,
загледан далеч във нощта,
че вижда как хората мрат и живеят,
забравили своя Баща!

Въпроси ги мъчат, томят ги проблеми,
а нийде не блесва ответ,
мълчат мъдреците, устата са неми:
загадка е целият свет.

А тамо, във Книгата свята заключен,
е отговор скъп спотаен,
но бедний човек е отдавна отучен
да слуша гласа ѝ свещен.

И никой не вижда, и никой не знае
каква е човешката цел,
и никой не вярва, че тайна врата е
смъртта, а не краен предел.

И Бог гледа с поглед горчив към земята,
как хората раждат се, мрат...
И тъжно-самотни стоят небесата,
безлюден е райският път!...

ПОКОЙНИЦИ СКЪПИ

Под белия снежен саван на смъртта
почивайте, клюмнали тук в есента
цветя във градини, поляни, горички!
Невинни, почивайте всички!

Ще мине вилнежът на лютата зима!
Пак пролет ще грейне! Пак слънце ще има!
И вий за живот ще възкръснете всички,
цветя из поля и горички!...

Дълбоко заровени в черната пръст
под тихия знак на Христовия кръст,
покойници скъпи, почивайте вие,
додето се зимата скрие!

Не ще бъде вечна властта на смъртта!
Век пролетен иде! Векът на Христа!
И вий ще цъфтите в небесни поляни,
починали с вяра в Христа християни!

19 декември 1978 г.

ПОКОЙНИЦАТА

Защо тъй тъжно бият тез камбани?
— Една душа прости се със света.
Зениците, угаснали в страдания,
спят тихо сред венеца от цветя.

Животът ѝ бе толкоз мъченишки!
Но тя бе твърда! Тя не възропта!
И нейните мъчителни въздишки
в молби превръщаха се към Христа.

Със призрака на безнадеждност черна
тя с толкова геройство се бори!
До сетен дъх сред мъката безмерна
да расне духом се не умори.

О, вий, очи, от скръб в сълзи обляни,
не виждате ли как е светла тя?
— В небето радостни ехтят камбани.
Една душа при Бога отлетя!...

СМЪРТТА

Когато дойде оня час —
часът на вечната раздяла,
и ти, угасващ, с хрипкав глас
повикаш своите в тая зала,
де в ъгъла стои смъртта,
възправена до твойто ложе,
готова всеки миг ръка
над твоята глава да сложи;

тогаз ще рукнат град сълзи
на твоите близки от очите,
и те, оставащи сами,
от скръб безпаметна опити,
не ще разбират в оня миг,
какво се тайнство с теб извършва,
и ще ридаят, свели лик,
над твойта повест, що се свършва.

А вън животът ще се смей
и през стъклата ще наднича,
и слънцето пак тъй ще грей,
и безучастно ще припича,
и птичките ще пеят пак
децата пак ще скачат в двора,
и пак животът, в пълен бяг
ще движи властно всички хора.

И твойта смърт, дошла сред нас,
ще си отмине тайнолика.
Животът мъдрият ù глас
със своя крясък ще надвика.
И в тоя хаос, в тая глъч,
самотен ти ще си отидеш
и на смъртта всеясний лъч
ти само, може би, ще видиш.

И пак животът — стар лъжец
в сърцата ни ще заговори

и като ловък, мил лъстец
той твоя спомен ще пребори.
Ний пак ще гоним в суета
на временний живот лъжата,
и ще забравим пак смъртта,
Закона Божий, небесата...

Докле в нечакан някой час,
когато слънцето ни зайде —
смъртта изправи се пред нас
и каже твърдо своето „Хайде“!
И ний тогава ще прозрем —
на мъдростта деца невръстни —
в заблудите, но в оня ден
не ще ли бъде вече късно?

РАННА ПРОЛЕТ

По тез места е зима зла вилняла,
тя всичко е сковала с леден дъх
и тичала, воал от сняг развяла,
да сее смърт в треви, цветя и мъх.

И ето, още виждат се следите
от нейната безмилостна игра.
Безлистни тръпнат до сега брезите
и храстите в безмълвната гора.

Отсреща по рида стърчат печални
високи стръкове от сух лопен,
цъфтял тъдява. Но сега тъй жални
са стръковете в сумрачния ден.

Аз виждам сякаш гробища страхотни.
Цветя безброй погребани са тук.
Лопените са кръстове самотни
над гробове безкрай един до друг.

Пред тая тъжна гледка скръб парлива
полазва ме. О, де е младостта?
Уплашено, сърцето ми се свива...
И ние вехнем като вас, цветя!

Но що е туй? Под всеки стрък изсъхнал
израства нов... Така ще е и с нас!
Ще дойде ден, от всеки гроб заглъхнал
Христос ще ни пробуди в оня час!

4 юли 1971 г.

ВЪЗКРЕСЕНИЕ

Възкръсна животът! Виж пъпките там
как тихо една се след друга разтварят,
как всичко цъфти и ухае като в храм,
тревите как с полъха лек разговарят.

А помниш ли, колко студено тук бе,
как вихри пицяха в безлистните клони,
как първият сняг от студено небе
живота със пъстрата есен прогони?

И кой би помислил, че пак ще цъфтят
ей тез почернели, премръзнали вейки,
че пак ще ухае със тих аромат,
пред взора ни нежни цветчета люлеейки?

Затуй не скърби, че очаква ни смърт!
Тук всичко е временно. Нека разпръснем
тъгата безплодна! Тъй както светът
напролет възкръсва, и ний ще възкръснем!

ПРАЗНИЧНИ СТИХОТВОРЕНИЯ

КОЛЕДА

Бял белее се светът.
Низко слязло над полето,
като купол е небето
храм от мрамор е лесът.

Сгушени под бял кожух,
сякаш се елхите молят,
и по тъмните им стволи
пада белоснежен пух.

И такава тишина
из безмълвните алеи!
По безбройни полилеи
свети тиха светлина.

Ти си мислиш: в тоя час
чудо става на земята.
Затова са небесата
тъй надвиснали над нас.

И очакваш изотвѣд
ангели да се покажат
и възторжено да кажат:
“Бог роди се днес във плът!”

НА КОЛЕДА

Летете, снежинки, и бийте камбани!
Че утре е Коледа — празник голям!
Белейте се вие, обширни поляни!
Светът да е бял, да е чист като храм!

Че в църква когато Христос занаднича
от Свойте икони към нашия свят,
да види земята на рай че прилича,
че сипе небето над нас благодат!

Летете, снежинки! Застилайте всичко —
и чувства небратски, и локви, и смет,
и болки, и скърби в сърцето самичко!
Да бъде днес бяло и радостно вред!

Да няма в дворовете купища кални!
Да няма в душите от злост ни следа!
Над скърби незначайни, над сълзи печални
да грей Витлеемската чудна звезда!

ИИСУСЕ, ПАК ЕЛА И СЕ РОДИ!

Иисусе, пак ела и се роди
на жадните за правда във сърцата!
Светът да види, че в безброй гърди
към Теб все още има обич свята!

О, как жадуваме да ти дадем
във Твойта бедност ъгълче уютно,
да стане всеки наш дом Витлеем
за Теб и Твойта Майка безприютна!

Тя бедна е и няма със какво
в таз мразовита ноц да Те повие.
Ала в деня на Твойто Рождество
горим от жар да ѝ помогнем ние!

От нежни чувства ще Ти изтъчем
завивки чисти, пелени, повои!
От обич люлчица ще ти сплетем!
Сърцата ни ще станат ясли Твои!

Със вяра ще Те крием, — да не би
на Ирод мечът зъл да Те издебне!
Не ще заспим в свещените борби,
кога бдят толкова очи враждебни!

Ела, ела под нашия покров!
Жадуваме от Теб да сме огряни!
Расти, расти под нашата любов,
за да расте чрез Тебе любовта ни.

Любов към всички страдащи души.
Любов към мъничките Твои братя,
чиито сълзи Твойта вест суши
и сочи пътя чист към небесата!

РОДИ СЕ БОГ

Роди се Бог! Славете Го!
Христос е тук! Срещнете Го!
Сторете му в душите място!
Сърцата превърнете в ясли!

И направете Му поклон —
да влезе Той във всеки дом,
та дето мракът е витаел,
звездата Му да засияе!

РОЖДЕСТВО ХРИСТОВО

Когато цял свят тънеше във мрак,
най-светлата звезда изгря в небето!
Отчаяно от всичко, трепна пак
във радостно очакване сърцето!

И ангели запяха над света
възторжения химн: “Христос роди се!”
И мъдрост, и овчарска простота,
тъй всичко пред Смирения смири се!

От яслите под светлата звезда
изтече Извор и заля земята...
И дето пият чудната вода,
любов и мир избликват от сърцата!

ДЕ Е ВИТЛЕЕМ?

В тоз празник чист, кога света
видя звезда над Витлеем,
да идем, братя, при Христа —
дар коледен да Му дадем!

Сред спящи люде с блага вест
яви се Той като човек.
Но ангели не пеят днес!
А Витлеем е тъй далек!

Къде ще Го намерим ний
Богочовека благ — Иисус?
В далечни, в близки ли страни?
Без Него празникът е пуст!

Дали да търсим в дом богат?
Но Бог се скри във нищета
и взе на всеки малък брат
върху Си мъката, скръбта!

Той сигурно е в тоя мраз
във схлупен дом накрай града.
Какво ли чака Той от нас,
избрал за Себе Си глада?

И може би съвсем е сам,
Той гледа в тихите врати,
ще се яви ли някой там
в скръбта Му да Го навести!

Свещената Му нищета
е укор тих и кротък зов.
Той чака в Свойта самота
сърдечен дар, троха любов!

О, братя, нека с искрен плам
при скръбния съсед да спрем!
Почукайте — Иисус е там! —
И там е, там е Витлеем!

ХРИСТОС ВЪЗКРЪСНА!

Светата полунощ изгрява чудна
из мрака чер на безутешността,
и пак душата е тревожно-будна,
и пак в доброто вярва съвестта!

Христос е жив! И правдата е жива!
Не злото във живота е закон!
Пред погледите нов се свят открива,
роден във кръстни мъки, в плач и стон!

Ний слушаеме камбаните как пеят,
как ласкаво докосват ни слуха,

и гледаме свещиците как греят
чак в ъглите най-тъжни на духа!

И искаме с невидимия хор
на ангелите в нощния простор
по цял свят тая вест да се разпръсне:
Христос възкръсна!

* * *

Жизнодавецът възкръсна! Победен е сатаната!
Нека всички да се радват, всички братя и сестри!
Няма вече смърт да плаши на човеците сърцата!
Днеска се земята грешна със Небето примири!

В ада демоните стенат от безсилно озлобление.
Ангелите химни пеят и победата вестят!
Всички вярващи ликуват и със чувства умилени
от възторг и светли песни на Христа венци плетат!

ВЕЛИКДЕН

Кротко се усмихна пролетта
и надникна тихо в долината.
Почна да пилей безброй цветя
по ливадите, наред тревата.

Заиграха топли ветрове
в сливите, разцъфнали набързо.
А от белоснежни върхове
спуснаха се с песен шумни бързеи.

Забръмчаха хиляди пчели
блага вест от цвят на цвят понесли.
Грейнали, отсрещните скали
сякаш се усмихваха по-весели.

Литнаха с копринени крилца
из простора пъстри пеперуди.
От селата и града деца
припнаха в полето като луди.

Празникът бе вече близо, тук.
И когато с чудната си песен
славейчето долетя от юг
всички поздрави с *“Христос воскрес!”*

* * *

Елате, ангели крилати,
елате, птички и цветя,
елате, бедни и богати,
елате, старци и деца,
и вий, пчелици и мушици,
и ти ветрец, и ти поток,
елате, братя и сестрици,
за да възпеем благий Бог!
Цветята пръскат аромат!
Бог пак е близък и обичан!
Ухае сладко пролетта!
И всяка нова твар ликува!
Сърцето вижда пак Христа
възкръснал дивно от смъртта
и своят сбъднат блян празнува!

Иисус Христос срази смъртта!
Веч злобата е победена!
Възкръсна Разпнатият Бог!
Умря смъртта! Умря смъртта!

Април 1953 г.

ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ

Приятели, узнахте ли вестта?
На ангелски крила се тя донесе
и низ поля и къщи се понесе.
Не чувате ли как треви, цветя
и птички пеят в хор: — Христос воскресе!

И слънцето със колко радост грей,
над цъфналите в минзухар поляни!
Там от селцата чуват се камбани,
— Христос воскресе! — всяка громко пей
и всички хора гледат се засмяни.

ВЪЗКРЕСЕНИЕ

Пролет грейна. Възкресение
ще празнува пак светът!
Свлече пак земята белия
смъртен плащ от своята гръд.

От мъгли, от сняг и бури
няма никакви следи, —
от сияйните лазури
слънцето ги победи.

Тъй и Правдата разпръсна
мрака във оная нощ
и с победна мощ възкръсна
От смъртта Иисус Христос.

НОВАТА ГОДИНА

Безименна идвам. Вий дайте ми име!
И празна дохождам. Вий дайте в мен плод!
Такава ще бъда, каквато сами ме
извадете вие във своя живот.

Щастлива наричат ме Нова Година
онез, що не знаят, че празен съм съд.
Аз пусто поле съм, което в градина
цветуща превръща единствен трудът.

От мен радост чакат онези, които
в съдбата измамна са вдали сърце.
Аз буен поток съм и в мойто корито
се крий златен пясък за смели ръце.

Аз взимам и давам. Въздигам и свалям.
Аз вода към Бога, към ада влека.
Аз чистя душите и в грях ги окалям.
Аз давя и къпя — чудата река.

Безименна идвам. Вий дайте ми име!
Безлика дохождам сред вас във света.
Такава ще бъда, каквато сами ме,
о, люде, отпратите към вечността.

ОТ ВРЪХ “СВЕТИ НИКОЛА”

(по случай Освобождението на България)

В полята родни чер се мрак чернее,
чер петвековен мрак на робство, гнет!
Ала върхът “Свети Никола” грее
най-късно вечер, утрин най-напред!

Звънти там долу робската верига...
А горе — вятър волен, свобода!
И тоя вятър до полята стига,
надежди сей в народната бразда!

Раята пъшка и към планината
повдига все измъчени очи:
Бог помощ да даде от небесата!
Свети Никола благ да се смили!

И всеки ден родината осъмва
във все по-тежки, горестни тегла!
Тук-там се чуй глас — бунт, и пушка гръмва,
и стихват пак смълчаните села...

Но виж! Свети Никола от небето,
дошел, стои на гордия Балкан,
и свята скръб пробужда му сърцето
по тоз народ, във пранги окован.

И дига поглед той към висините
с молитва топла в трепетни гърди:
“О, Господи, сложи край на бедите!
Народа български освободи!”

— Да бъде! — рече Бог. Светецът тръпен
в надежда блага спотаява дъх:
— Да бъде! Нека свободата скъпа
да слезе долу ей от тоя връх!

И както рече Бог, така и стана.
Откъм Русия полкове безброй
се спуснаха, пометоха тирана,
и да се задържи не смогна той...

Над Шипка, на върха “Свети Никола”
се срещнаха две бури с грозен вик:
Кръст с полумесец!... Письци, неволя,
гръм, трясък, смърт! И подвиг тъй велик!

И ето, сякаш Кръстът победен е!
Ще падне той във вражески ръце!
Но сам свети Никола нареден е
до храбреците с огнено лице.

Той сила дава, той ги насърчава,
той бори се със тях, развява флаг!
И Кръстът се издига!... Побеждава!...
А полумесецът залязва в мрак!...

И днес, кога сред буките вековни
ти бродиш по ония планини,
спомни си за героите чутовни,
и на светеца благ се поклони!

12 декември 1967 г.

ПОСВЕЩЕНИЯ

НА МИТРОПОЛИТ КЛИМЕНТ ТЪРНОВСКИ *(Васил Друмев)*

Благословен да бъде дивний Бог,
че прати тебе, Клименте блажений,
за нас да бъдеш фар, водач, пророк
и огнен стълб във дни от грях смутени!

Ти всичко беше за народа свой:
държавник твърд, отец любвеобилен,
писател вдъхновен, велик герой,
на Църквата защитник смел и силен!

Като звезда на родното небе
тъй чисто грей свещената ти памет!
Ти страж на Православието бе!
Затуй се верните пред теб прекланят!

Една бе твоята света любов —
народът! В Бога крепката ти вяра
те вдъхнови живот да зидаш нов
и да гориш на творчество в пожара!

Превратна беше твоята съдба!
Ти всичко във живота си изведа:
владишка митра — просешка торба,
похула — чест, погроми и победа!

Поборник смел със огнени слова
за вярата, като пророк Илия,
пред друговерци не склони глава
и беззаветно любеше Русия!

Не блазнаха те суетни венци!
Затуй страда със толкова търпение!
И като древните свети отци
люби, твори, живя, умря — в смирение!

Понесъл кръст, докрай остана твърд!
Като Христос ти имаше свой Юда:
твой храненик поиска твойта смърт
с неблагодарност черна, с дързост луда.

Вървял със чест по пътя на Христа,
посрещан като Него със "осанна",
ти чу "Разпни го!" Но и пред смъртта
духът ти ясен, смел и твърд остана!

Приятелите обдари с любов!
Вразите си обсипа с опрощение!
На всички да се раздадеш готов,
ти стана символ, пример, вдъхновение.

Ти вкуси слава, вкуси и позор:
в позора — чист, във славата — спокоен.
Където и да бе — в дворец, в затвор
навсякъде за почит бе достоен!

И ето в ореол на мъченик
ти светиш вече толкова години!
О, Клименте, о пастирю велик,
навеки да пребъде твоят име!

декември 1951 г.

ЕЛЕГИЯ

На милите ми съученици-семинаристи

Увяхват безвъзвратно спомени и рози.
Наченахме и ние своята зряла есен...
Настава мъдър час — без идоли и пози!
А пътят ни напред е труден, глух и тесен.

Останаха назад и срещи, и разлъки.
С прикlopени криле са бляновете горди.
И горестно мълчат незнайните ни мъки.
В гърдите ромонят сподавени акорди.

Но в земните съдби надземен смисъл има.
Зад временната тлен нетленна радост чака,
че пролет се таи под ледената зима.
Пребъдва светлината във хаоса и мрака.

Макар да сме богати с болки и тревоги,
и всички наши дни са вече листопади —
щом дишаме с любов и вярваме във Бога
духовно ний сме пак възвишени и млади!

REQUIEM

На приятеля — поет [\(1\)](#), послучай 10 години от смъртта му.

На мъничкия манастир във двора
намери ти последната отмора.
Почивай в гроба тих под дървен кръст,
и нека бъде лека твоята пръст!

Зад църквата със седемте престола
на цъфналата ябълка под ствола
ний пролет ще ти идваме на гости
и ще преливаме със сълзи твоите кости.

Тук често ще се служи литургия
и “Вечна памет” ще ти пеем ние,
и ще пригласят птичките в гората
на тъжните ни песни в тишината.

Над тебе времето ще отминава
и помен вятърът ще ти отпява.
А ти, преминал там — отвъд смъртта,
ще гледаш благ към нас от вечността.

Със песните, що посвети на Бога,
ще ни тешиш във скръбната тревога.
Спокоен в малкия църковен двор
ще слушаш ангелски и птичи хор!

(1) Змей Горянин

ВЕЧНА ЕСЕН

На покойния дядо Евтимий

Листата капят... Във леса е есен.
Появя лъх. И вейки шумолят.
Листата капят... Погребална песен
изпраща ги във вечното отвъд.

Тук-там по голите и скръбни грани
трептят в уплаха сетните листа.
А вятърът към тиха смърт ги кани.
И тръпнат в смут човешките сърца.

Че люде мрат!... А цял свят е унесен
по бляна за безсмъртье в тиха жад.
Човеци мрат!... В живота вечна есен
празнува непрекъснат листопад.

Ох, толкова е скръбно по земята!
Тук лист до лист, там гроб до гроб лежи!
Но вярата нашепва на душата:
При Бога няма смърт! Недей тъжи!

Листата капят, ала пак се връщат
в прегръдките на майката земя!
Човеци мрат, но Бог ръце разгръща
и вика ги при Себе Си — дома!

декември 1950 г.

БАСНИ

СОЙКАТА И КОСЪТ

В гората зарад сойката и коса
сред птиците избухна бурен спор.
Не можеха да разрешат въпроса
кой пее по-добре. Цял птичи хор
се вмесил бе. Едни твърдяха, че
брат Косьо има глас като звънче;
но сойката все пак го надминава
по мощност на гласа. Щом викне тя
от някой клон в зелената дъбрава,
се сепват мигом птички и цветя.
А други казваха съвсем обратно,
че сойката е — вярно — с глас голям,
но може ли изобщо звънче златно
да се сравнява с хлопка? То е срам!
Най-сетне след безплодни разправии
решиха неумелите съдии
да питат славея. Той бе мъдрец
и тачен като всепризнат певец.
Засуети се сойката лукава
премяната си почна да оправя.
Качулката си вдигна нанাগоре,
почисти гордо сините перца,
кафява гръд широко тя разтвори,
за да подкупи вещите лица.
Бе сигурна във своите успехи
не само зарад чудните си дрехи,
но и затуй, че вземала бе тя
от свраката уроци пролетта.
Уверена пред славея застана
и песен дива някаква подхвана.
То беше крясък, гракане и вой...
Но славеят я слушаше с търпение.
“Достатъчно!” — най-сетне каза той.
“Сега да чуем Косьовото пение!”

Във своето скромно черно облекло
изправи се брат Косьо, взе да пее.
Звук сладък рони. Малкото тело
от песента му цяло се люлее!
Ту нежно той се моли, ту за миг
се вслушва как потокът му приглася,
ту пак откъсва от сърцето вик,
ту във забрава нейде се унася,
благодари със нежен, топъл глас
за слънцето, изгряло над света,
и в изблик на почуда и захлас
възпява ласките на пролетта!...
Сърничките в смълчаната дъбрава
заслушали се, спряха да пасат.
От птиченцата никое не шава.
Дори листенцата не шумолят...
Когато косът свърши, отмалял,
с плах поглед публиката си обгърна.
А славеят, в доволство просиял,
към сойката с тез думи се обърна:
“Ти, сойке, си безспорна хубавица,
но външността не прави те певец.
А косът е, макар и скромна птица,
в гората сред певците първенец...”

Така завършила би тази басня
за хората някой минал век.
Но в нашата съвременност прекрасна
не тъй постъпва новият човек.

На сойката — кокетка път се дава!
Преценките съвсем са други тук.
Талантът пренебрегнат изостава,
а топлото место заема друг. 1974 г.

ШИПКАТА

Един мъдрец в прекрасен майски ден
вървеше очарован из полята
и гледаше със поглед вдъхновен
дърветата, тревите и цветята.

Очите му на цъфнал храст се спряха —
бе шипка с нежни рози украсена.
Мъдрецът ахна. Радост го огря —
нищожен храст, а във каква премена!

До шипката се приближи за миг.
Тя в дрехата му вкопчи нокти здрави

издраска му ръката. Той със вик
назад понечи крачка да направи.

Но тя държеше го във своята власт.
Какво да прави? Да се дърпа силom,
ще го окъса тя. С такава страст
бе в дрехата му шиповете впила!

Тогава мъдро той съобрази —
пред нейната нелепа злост отстъпи,
напред към нея мъничко пристъпи,
и дрехата му тя освободи.

И той си рече: Тъй е и в живота.
Когато те нападне някой враг,
със кротост отстъпи му! Тонът благ
ще победи у него бързо злото!

18 май 1969 г.

ПТИЧКИТЕ И КУКУМЯВКАТА

Във храстите, по китната долчинка,
де тихичко бълбукаше поток,
де вятърът шумеше под сурдинка
и всяка нощ де слизаше сам Бог
от Свойте чудни звездни небеса,
за да поръси билките с роса,
живееше си досами гората
щастливо славейче. Тук в тоя край
на дъхави цветя сред аромата
то пееше на воля, без да знай
ни грижа, ни беда... Веднъж покани
то птичките от близките балкани
да видят неговия дом чудесен
и Богу да изпеят дружна песен.
Събраха се певците от гората —
синигерът, кълвачът пъстропер,
скворецът, чучулигата бухлата
и кукувичката, и косът чер,
кадънката и скромната синица
и всяка друга дива горска птица.
И кукумявката се нареди
с потайна неприязън във гърди
до другите, но някак настрана,
че тя бе изтъкана от злина.
На общия възторг тя чужда беше
и птичките със присмех скрит следеше.

Край храстите цъфтяха теменуги,
омайниче, глухарче, шипки нежни,
иглика и синчец, и много други
безименни цветенца белоснежни,
посипали зеления килим
на празнично постланата полянка...
По даден знак се чу възторжен химн
от сбраните на птичата седянка.
То сякаш пееха цветя и клони,
гори, долове, сини небосклони!
И сливаха се с веселата песен
уханията в тоя дол чудесен.
Когато таз дружина гласовита
замлъкна, дроздът изведнъж запита:
— Кой насади тук толкова цветя?
И Кой създаде тая красота?
— Творецът! — славеят с възторг извика.
— Творецът! — гръмна весел птичи хор
от много гласове и в миг велика
прослава екна в горския простор.
На кукумявката туй не хареса
и щом замря хвалебствената песен,
тя тръсна някак сопнато глава,
готова за язвителни слова.
Тя хубостта не виждаше в света,
за нея — тъмната — бе ден нощта,
че огненото слънце я слепеше
и тя за красотата сляпа беше.
И тъй, тя пусна своя глас креслив
и викна: “Не! Светът не е красив,
тъй както вие всички го възпявате!
Напразно някакъв Творец прославяте!
Не виждате ли колко вред е тъмно —
и нощем, и когато се разсъмне!
Та туй ли се нарича красота?!
Аз казвам ви: не е красив света!
Вий лъжете се, вярвате в Творец,
приписвате Му мъдрост величава.
Но трябва тук човек да е глупец,
за да реши тоз хаос да възпява!”
И в миг заключи с тон бездушно-строг:
“О, заблудени, — няма, няма Бог!”

Така ще срещнете в живота много
човеци, що отричат смело Бога.
Причината е за това една —
живеят те в духовна тъмнина.

ДВАМАТА СЛЕПЦИ

Сговориха се двама души слепи
да си направят за обяд сърми.
Доколкото можа, помогна всеки,
и ето че обядят се стъкми.
Устроиха гуляй богат на двора.
За маса бе им пънът край стобора.
Те седнаха спокойно да обядват.
Ала единият започна да покрадва.
Сърмичките видяха му се вкусни,
и както сладко мяскаше със устни,
вместо една, той взимаше по две...
А там съсед из двора си снове,
с внимание следи, какво тук става,
и все изпод око ги наблюдава.

Сърмите пуцат хубав аромат
и още повече възбуждат глад.
А лакомият гълта ненаситно
и все слухти към брата любопитно.
Но колкото по-лакомо ядеше,
той толкова се повече боеше,
че другият надхитря го все пак
под щита на обгърналий ги мрак.
“Що правиш? — той извика изведнъж —
По две сърми ти взимаш наведнъж!”
На другия това се странно стори
и, както дъвчеше, му отговори:
“Не, братко, взимам само по една
и ям я пестеливичко със хляб!
А как видя ти моята вина,
когато също като мен си сляп?”

Тогаз съседът някъде отзади
съвсем се неочаквано обади:
“Той мисли, че ядеш по две, защото
сам прави тъй! Закон е туй на злото:
Нечестният нечестни вижда всъде.
По себе си за другите той съди!”

19 декември 1977 г.

ЖАБЧЕТАТА И ЗМИЯТА

Из китен дол под шубраки зелени
шуртеше ручей в камъни студени
и спрял за кратък отдих в малък вир,
той следваше си пътя пак подир...
Във вирчето играеха на хлад
рой жабчета, видели Божи свят
за пръв път тук, сред тая тишина,

сред сенки, сред лъчи, зеленина.
Далече от гъмжилото на злото,
под песента на тоя ручей кротък
сред росните цветя на месец май
тук бе красиво също като в рай.
Но жабчетата бяха недоволни.
Тъй скучно бе им в тая самота!
Те искаха игри, забави волни
и нови запознанства във света.
— Ах, ще умрем във тоз досаден кът! —
въздъхна тежко не за първи път
едно от жабчетата. — Искам аз
да дойде някой нов другар при нас!
— И ний скучаем като тебе, братко!
Омръзна ни да вършим все това —
да се покажем на брега за кратко,
да полежим на мократа трева
и после пак да влезем във водата...
Омръзна ни, омръзна самотата!
И вкупом жабчетата възроптаха —
от жребия си недоволни бяха.

Кога тоз разговор се бе подел,
в тревата скрита бе змията водна.
Подслушвайки, тя сметна, че е сгодна
минутата за тъмната ѝ цел.
Тя жълтопъстрия си лик показа,
усмихна се и рече с мазен глас:
— Приятелчета мили, идвам аз
да се сближа във вирчето със вас!
Аз толкоз весели забави зная,
че часове с вас мога да играя
и утре пак със нова веселба
цял ден да ви развличам бих могла.
Приемате ли? Дайте ми ответ!
— Ела, ела! — завикаха отвред.

Змията гмурна се и почна бавно
да плува, да се вие леко, плавно,
да прави фокуси, да се увива
и малките глупаци да размива.
Играла цял ден с тях, тя вечерта
им рече: “Сбогом ви до сутринта!”
Но всъщност скри се в камъни и тиня,
и щом наблизо малко жабче мина,
тя го нагълта. Никой не видя
каква се беше случила беда.
На следващия ден тя с нови сили
разсмиваше приятелите мили.
Но надвечер тя ново жабче хвана

и пак незабелязана остана...
На жабчетата весело бе: смях,
забави от зори до тъмнини!
Но всяка вечер по едно от тях
изчезваше. Така след много дни
това прекрасно вирче запустя.
Змията... всичките изгълта тя!

Така се случва и със нас в живота.
От скука често демона на злото
ний пускаме във нашата среда,
невиждайки в туй никаква беда.
Той весели ни, той ни прави смях,
въвлича ни най-неусетно в грях,
но в края... всичко светло той руши
и умъртвява нашите души.

ТОПОЛАТА И КРУШАТА

Виждате ли стройната топола,
гордо в небесата връх забола!
Тя с разплетените си коси
облачните висини краси.
В тиха вечер, щом полъхне вятър,
нежни песни ронят ѝ листата.
А кога я бури връхлетят,
тя е величава и в гневът.
Всички отдалеч ѝ се любуват.
Похвали за нея все се чуват.
Ала досега тя цял живот
нито цвят е дала, нито плод.

Вижте пък до нея как се гуши
до стрехата нашта стара круша!
Суха, крива, гърбава е тя.
Ала зацъфтят ли пак цветя,
бликват в нейните корави жили
пак отнейде чудни, свежи сили.
Всякоя година тя цъфти
и плод дава — да се чудиш ти!
В кривите ѝ и гърбати клони
цял ден птички весело се гонят.
А кога узрее ѝ плодът,
около ѝ ще се съберат
палавци. По нея се катерят,
с пръти брулят, с камъни я мерят.
Тя пък своите мили врагове
надарява с чудни плодове.

Като гледам гордата топола,
в небесата връх красив забола,
аз си спомням множество лица,
със достойнства, ала без сърца.
Отдалеч с възторг им се любуваш,
как ги величаят с радост чуваш.
Но във скръбен ден, ако решиш,
в сянката им да се приютиш,
или надалеч от родна стреха,
зажаднял за мъничко утеха,
дириш плод по тях за своя глад,
ще те срещне горд, безчувствен хлад.

Гърбавата круша пък ми спомня
бабичка една превита, скромна.
Малките ѝ внучета весден
като птички в хубав, ясен ден
се боричкат все около нея.
Тя пък като слънчице им грее
и със толкоз обич ги следи
и през час притиска към гърди!
Аз се чудя откъде се взима
в побелялата от много зими
бабичка таз чудна доброта,
тези чувства, тая топлота!
Тя цъфти, раздава си душата
всичко в нея — все е за децата.
С думите си — злато и сребро —
тя ги учи само на добро.
Приказки чудесни им разказва
и от зло и грях ги тя предпазва.
А когато вечерта заспят,
устните ѝ почват да шептят
зарад тях молитвички към Бога
да растат във мир и без тревога.

О, тополи стройни и безплодни,
аз бих предпочел в полята родни,
да растат дървета плодовити,
па макар от жертвеност превити!

ЛИСТА И ПТИЧКИ

Дърво порасло беше край нивята.
То сенчица на пътник уморен
предлагаше и радваше сърцата
със своя хубав дъждобран зелен.

А птичките по клоните му гъсти
подскачаха немирни и чевръсти,

отлитаха, долитаха и пак
подемаха игрите чак до мрак.

Листата трепкащи им завидяха
и към небето своята жалба плаха
отправиха: “О, Боже, дай ни Ти
крилца, и ний да можем да летим!”

Мечта и суетна, и своеволна!
При тая необмислена молба
Бог рече им: “Защо сте недоволни
от тая отредена вам съдба?”

Добре! Да бъде според вашта воля!
Ще литнете под Моя небосвод!
Но знайте, че във тоз ден по неволя
ще свърши скръбно вашият живот!”

До есента посърнаха листата
от лих копнеж да хвъркнат по света.
Един дъждовен ден ги духна вятър.
Те литнаха, но паднаха в калта!...

Тъй Бог, кога роптаем, ни смирява
за бунта против нашите съдби
с това, че правосъдно изпълнява
понякога и глупави молби.

2 октомври 1973 г.

ЩУРЕЦЪТ И МРАВКАТА

Край нежно цъфналата забравка
щурецът срещна мъничката мравка.
Тя бързаше кой знае накъде.
Но той я спря и разговор поде:
“Постой, съседке, моля те горещо!
Отдавна искам да ти кажа нещо.
Аз гледам те и чудом ти се чудя.
Ти все работиш, тичаш като луда,
все мъкнеш нещо: сламчици, трошици,
зрънца, умрели някакви мушици
отпадъци на никой непотребни
и разни още други вещи дребни...
Защо е тая вечна суетня
без радости, без песен, без свирня?
Нима затуй сме ние сътворени
да бъдем роби вечно уморени
и жертви жалки на храни, имоти
без други идеали във живота?”

Ти луташ се между треви, цветя,
без тяхната да виждаш красота!
Забола поглед само във земята,
дори не забелязваш небесата!
Около теб са хубости незначайни,
а ти във суетните си безкрайни
едно мечтаеш — повеч да сбереш,
в мравуняка си да го отнесеш.
И казваш, че ще дойде тежка зима,
храната сбира се докле я има!
Но мислиш ли, че аз това не зная
и че за бъдещето си нехая?
И аз си собирам лятото зърна
и всяка зима имам си храна.
Сам своите грижи досега съм носил,
от никого до днеска не съм просил.
И ако съм известен във света
като безделник, то е клевета.
Ти пръсна по света за мен мълвата,
че аз ленив съм, че е веселбата
единствената моя занимавка,
че да не беше мъничката мравка,
загинал бих в студа от глад и мраз.
Но я кажи, кога съм просил аз
от теб каквото ще и да било?
Не съм ли носил своето тегло
без чужда помощ? Знаеш, — туй лъжа е,
че щурчо само пее и играе.
Не скитам аз със просешка торба,
а трудя се за своята съдба.
Но аз не мисля само за храната.
Мен радват ме тревите, небесата.
За мене е животът труд и песен.
Така трудът ми тежък става лесен.
Събудя ли се, почвам да си пея
и цял ден с песен и със труд живея.
Пък вечер, щом застава пред вратата
на моя дом, притулен сред цветята,
кога ти спиш, сънувайки зърна
аз бдя, опит от лятна тишина..
И щом през стърковете на тревите
погледна към небето и звездите,
обхваща ме такъв голям възторг,
че като чувствам как велик е Бог,
не мога да се въздържа от песен
в прослава на Твореца ни небесен!
Аз знам, над мене Промислител има
и в знойно лято, и в студена зима.
Той всякога над мене с обич бди
и пази ме от зло и от беди.

Без Неговите непрестанни грижи
що значат наште труд, имоти, хижи?
Отдръпне ли Той Свойта благодат,
измрели бихме всички ний от глад!...
Аз смятам, че далеч си ти от Бога
и затова във вечна си тревога.
Ти мислиш, че трудът те е създал.
Аз чувствам пък, че Бог е всичко дал.
Затуй безгрижно трудя се и пея
и да се радвам знам и да живея!
У теб трудът не радост е, а страст.
Зла корист те държи във своята власт.
Излъга ти големите поети,
че фар на трудолюбие в теб свети!
Безкрайна алчност всъщност те гнети
и нейна жалка си робиня ти!...
За тебе, както суха си и дребна,
тъй мъничко храница е потребна!
Защо тогаз се толкоз пристрастяваш
и мъки лишни си сама създаваш?
О, теб те блазни славата, с която
човеците обсипват те богато.
Но що за полза е да те възпяват
и с похвалите да те заслепяват,
та да не виждаш своите пороци,
а да се мислиш годеи и уроци
да даваш по морал, света да смаеш,
когато сам се от урок нуждаеш!
Тоз, който мисли, че е образец,
за своите недъзи е слепец.
На славата ти, вярвай, не завиждам —
нешастието твое ясно виждам.
А туй, за мен че никой не тръби,
сърцето ми не прави да скърби.
Защото както тез, що те възпяват,
не могат с похвали да те направят
по-малко алчна, повече щастлива,
така и тез, що в басни ме осмиват,
не могат да ми вземат песента,
не могат ме лиши от радостта.
Щастлив съм аз, доволен съм от всичко
и затова си пея като птичка.
Аз радост съм за малките деца,
покой — за изнурените сърца.
А ти кому си радост и какво
до днеска си направила добро? ...
Щурецът млъкна и така погледна
през сламките съседката си бедна,
че тя се вцепени, потъна в срам.
Изобличена, дишаше едвам.

А той ѝ рече: “Мравке моя славна,
издумах, що тежеше ми отдавна.
Прощавай, ако съм те оскърбил!
Аз всякога приятел съм ти бил.
Такъв и занаяпред ще си остана,
в мир да живея с теб не ще престана,
но знай, че жребият прехвален твой
дори за ден не ще да бъде мой!”

*с. Черни Осъм,
септември 1970 г.*

СТИХОТВОРЕНИЯ ЗА ДЕЦА

АЗ ИМАМ ДВЕ РЪЧИЧКИ

Аз имам две ръчички,
две мънички сестрички,
една във друга знаят
сами да си играят.

Аз имам две краченца
две палави момченца,
едно след друго тичкат
и много се обичкат.

Аз имам две очички
небесни две звездички
примигват, нежно греят,
ту плачат, ту се смеят.

Аз имам две ушенца
две мънички мишленца
на глухи се преструват,
но всичко, всичко чуват.

В средата на лицето
е вирнато нослето,
по мириса познава,
какво ще го гощават.

Устата ми обича
да бърби и да срича
две думи нежно, сладко —
да казва: Мамо! Татко!

СЪН ЗА ПРОЛЕТТА

Под снега зелената елхичка
Спи, увита в своя бял кожух.
В лед скована, малката рекичка
песен не разнася в дола глух.
Вред мълчание обгръща всичко
сякаш под властта на тайнствен дух!

Спи елхичката и сън сънува —
пролет е, и топло слънце грей.
Минзухар цъфти, и звън се чува.
Агънце около нея блей.
Птичка пъстра в клонките лудува —
хвъркне, кацне, спре се и запей!

Ех, ти пролет, блян скъп на сърцата!
С твой сън и мракът на нощта,
и на дните тежки теглилата,
и на злото безнадеждността —
всичко се понася, че душата
с вяра чака тебе, пролетта!

МОЙ ПЛАНИНСКИ СВИДЕН КЪТ

Духна вече топъл юг.
Снеговете се топят.
Аз съм пак при тебе тук,
мой планински свиден кът!

Светят утринни пожари!
Никне първата трева.
Къпят се брезите стари
във небесна синева.

Още дремят бук и бор
по замръзналия скат.
Но в спокойния простор
вече ей мухи летят.

Виж, тук цъфнало кокиче!
А онуй какво е там?
Из тревичката наднича
минзухар едвам — едвам.

Татък хе, между скали
скача весело поток.
Любопитните ели
гледат буйния му скок.

Първа птичка пей в гората.
Горе в сняг върхът блести.

А над него в небесата
Пролетта лети, лети!...

КНИГАТА

Аз помня, че като дете прелиствах
на стара книга страниците жълти.
С любов броях повехналите листи
И всякоя картинка жадно гълтах.

Как чудех се на малките чертици,
кои я пъстреха от край до край!
Ала на тези тайнствени редици
не можех смисъла да разгадая.

И питах ли понявга стари хора:
“Какви са, дядо, тез чертици там?” —
те неизменно ще ми отговорят:
“Аз сляп съм, чедо, да чета не знам.”

Но даде Бог, и почнах сам да сричам.
Развидели се хаосът мъглив.
И чудо стана! Взе да ме увлича
мен книгата като приятел жив.

Как страниците станаха бърбиви!
Те пееха, и аз гласа им чух.
И всяка книга взе да ми разкрива
на своя автор творческия дух...

Днес вече в друга книга се зачитам —
в поемата на дивната природа
и толкоз много стихове прочитам
гората, в бурята и в небосвода!

Тук всеки цвят, тук всякоя мушица
е сякаш буква в книгата огромна.
Тук шепне внятно всякоя звезда,
и всичко Автора велик ми спомня!

И чуя ли, че в изстъпление лихо
безумци хулно Господа ругаят,
да просвети тях Бога моля тихо,
че те са слепи ... Да четат не знаят!

юни 1947 г.

ПЕПЕРУДКА

Отде си долетяла
ти, пеперудке бяла,
във тоя мрачен град?
Не мамят ли ти взора
поляните, простора
и слънчевият свят?

Виж, сводът се синее,
полето — зеленее,
а тук е кал и дим.
Защо не литнеш тамо,
де от цветенца само
изткал е Бог килим?

О, пеперудке мила,
избягай, лекокрила,
към волните земи,
де агънца играят
и де цветя ухаят.
Литни и мен вземи!

ПРЕД ИЗПОВЕД

Ето ме пред дверите
на светия храм.
Ах, нозе, треперите!
И защо — аз знам!

Тъмно е в сърцето ми.
Боже мой, светни!
Тия черни демони
сам Ти прогони!

Плача в разкаяние.
Съжали ме Ти!
Грешните желания
всички опрости!

Вярвам, милостив си Ти.
Туй ме тегли тук!
Кой ли друг ще ме спаси?
Зная — никой друг!

ТЕМЕНУЖКА

Синьо пламъче в тревата!
Теменужка е това!
Скромно дигнала глава,
пие мълком светлината.

Ний я тъпчем. Тя мълчи
И не спира да ухае.
Да се сърди тя не знае.
С кротки гледа ни очи.

Що се в образа ѝ крие?
— Нежност! Доброта! Любов!
Тя не цвете е, а зов
като нея да сме ние!

ПО-СИЛНА ОТ АТЛЕТА

(по Катерина Кох)

— Бабо, хайде, тръгвай с нас напред!
Днеска в цирка ще те заведеме,
За да видиш силния атлет.
Той е чудото на нашто време!

Знаеш ли, със колко леснота
тежести огромни той повдига!
И какви не други чудеса
с мишици, с мускули, с гърди постига!

Хайде, мила бабо, хайде с нас! —
чуваха се весели гласчета.
— Е добре, ще дойда! — с кротък глас
каза бабата на малките момчета...

...Ето го! Атлетът се яви
на арената с ход тежък, бавен.
Дигнаха се множество глави,
за да видят исполина славен.

Като с леки топки почна той
със железни гири да играе.
Ту подхвърли ги, ту в ням застой
зрителите с поглед горд обае.

После дигна маса със уста
и да чупи взе железни пръчки —
при това с такава леснота,
като че трошеше сухи съчки.

— Бабо, страшно силен е, нали?
Друг не може железа да кърши.
Той по две-три чупи ги дори.
Виж какво сега пък ще извърши.

Баба се усмихва от сърце.
В тоз миг се явиха два юнака
с тежка наковалня на ръце.
Публиката с дъх стаен зачака.

Легна силният атлет на гръб —
двамата със бързина похвална
сложиха на неговата гръд
тежката железна наковалня.

И започнаха със чука два
удари върху ѝ да стоварят.
Зрителите, дишащи едва,
в ужас своите очи затварят.

Неочаквано атлетът здрав
със замах встрани отхвърли сръчно
наковалнята и скочи прав.
И гърди тържествено изпъчи.

Буря от овации заля
цирка. Чу се тропане с крака,
после всичко в хаос общ се сля,
и атлетът скри се зад платната.

— Бабо, ти видя... Кажи сега,
може ли друг някой да понася
подвиг същ — такава тежина
като този Херкулес ужасен?

— О, деца, това ли е герой?!
Знаете ли вий, че всяка майка
много повече в живота свой
тежест носи, без да се повайка!

Не с железни пръчки тя играй,
но със грижи, с горестни неволи.
И да чупи сявга се старай
злото в детските капризни воли.

Колко често плаче тя без звук!
Скръб потиска я кат наковалня.
Бог, изпитвайки я, с тежък чук
удря по душата ѝ страдална.

Тя понася всичко и мълчи!
Подвизите свои не разказва.
Никога за слава и пари
като тоз атлет не ги показва!

БОЖИЯТ СВЯТ

В нацъфтялата ливада
край потока, що шурти,
лъха мирис и прохлада,
и тревицата трепти.

Златожълтите цветчета
като мънички слънца
сякаш гледат ме в лицето
с хубавите си лица.

Бог е в чашките им вложил
меден дъх и дъхав мед,
цветни е трапези сложил
за пчелиците навред.

Кацват те и пият сладост,
и трептят по тях лъчи.
Аз ги гледам с тиха радост
и с омаяни очи.

Дивна пролетна картина!
О, Създателю пресвят,
колко хубава градина
е създаденият свят!

ПРЕД СВЕТО ПРИЧАСТИЕ

Пригответе си душите,
За да срещнете мил Гост!
Иде Сам от висините
сред лъчи Иисус Христос!

Злото бързо пометете!
То сърцата ви грози.
Слънце и лъчи пуснете
в омрачените души!

Прахолящите отрийте!
Паяжините — и тях!
Егоизма си убийте
и простете чуждий грях!

Па прозорци разтворете!
нека влезе светлина
и наваят ветровете
въздух чист и ведрина!

Накичете си сърцата
с чувства светли и добри!
Отхвърлете и враждата
с ваште братя и сестри!

И когато се очисти
с покаяние ваший дом,
с бисерни сълзи лъчисти
вий запейте тих псалом!

СВЕТУЛКА

В тоз тесен дол на планината
внезапно спуща се нощта.
И бързат да заспят цветята
във своята тиха самота.

От час съм тук и не усетих
как в долината се смрачи.
Но в мрака там какво ли свети?
В скалата впервам аз очи.

И виждам пещерка, а в нея
е светло, светло като в храм!
Там мъничка светулка грее,
пълзи и движи се едвам.

Тя литва сред покоя ношен
под покрива небесен чер
и побеждава мрака мощен
със мъничкия си фенер.

На малките мушици свети
и грей над сънните цветя,
лети сред листни силуети
и светла радост пръска тя!

Ах, как желал бих тъй в живота
като светулчица една
да светя в мрака чер на злото
и да разпръсквам светлина!

АНГЕЛ — ПАЗИТЕЛ

Макар да съм малка, от маминка зная,
че имам си благ Покровител.
Кога съм послушна и кротко играя,
така съм щастлива, защото съм в рая
със тебе, мой Ангел-Пазител!

И всеки ден гледам да бъда добричка.
И тъй ми е леко в сърцето!
И татко, и мама, и баба, и всички
във къщи наричат ме “весела птичка”,
защото от радост хвърча до небето.

О, Ангелче мое, недей ме оставя!
Бди нощем над мойто креватче!
Пази ме да бъда все бодра и здрава,
послушна, добра! Но недей ти забравя
и моето палаво братче!

ПТИЧКА

Аз съм птиченце щастливо.
Бог така ме е създал —
да съм пъргаво, игриво.
Вижте, и крилца ми дал!

Щом се раничко събудя,
още в първите зари,
трепвам в радост и почуда —
изтокът в пожар гори!

Весело в листата пея,
хваля Бога от сърце
и се радвам, че живея
под Доброто Му Лице!

Моят дом е тъй обширен!
Аз летя където ща
и със вятъра немирнен
си играя до нощта.

Имам си храна, водица
под небесния син свод —
червей тука, там мушица
и зрънца, и вкусен плод.

Моят мил небесен Татко
Иска само туй от мен —
да му пея сладко, сладко
с благодарност всеки ден!

ДЯДО И ВНУК

— Мили дядо, сам без теб не мога
да си изясня един въпрос:
хората защо не вярват в Бога
и отричат благия Христос?

Аз от мъничък, откак се помня,
свикнах да се моля с поглед впит
във иконичката наша скромна,
и това ме прави тъй честит!

Ти запали в мене тоя огън!
Той ме топли, пази ме от зло!
И до днес, кога се моля Богу,
чувствам се под сигурно крило!

— Скъпо внуче, ти недей се чуди
на безверието в тоя век!
Сляпа гордост вярата прокуди —
гордостта на днешния човек!

Зер той вече стъпи на луната,
не помислил, че стои тя там
закрепена вечно от Ръката
на Твореца — в мъдрия Му план!

Не мисли все пак, че няма вяра
у безбожниците, о дете!
Според истината вечна, стара
Бога с идоли заменят те.

Тук един се кланя на среброто
и на егоизма си жесток.
Друг пък там безверник е, защото
сам за себе си е малък бог!

Глад за удоволствия и слава,
жажда за пари, за власт и чест,
чашка алкохол и миг забрава —
ей това кумирите са днес!

Аз не виждам смели вихрогонци
за “идеята” да мрат сега.
Има само идолопоклонци,
чакащи от идола блага!

Но от идол що се получава?
Шемет мигновен и вечна смърт!
Ти пази си вярата, що дава
сили във доброто да си твърд!

Но ще кажеш: Бог кат връх сияе,
и всемирът Му венци плете!
Как безбожниците, във безкрая
вгледани, не Го съзират те?

В туй им пречи идолчето ниско,
що пред зора им стои. Помни! —
Всяко хълмче ниско, щом е близко,
Скрива най-високи планини!

ВЯРА

Иисусе, Ти си бездна
от дивни чудеса!
Аз в Твойте тайни чезна
като дете в леса.

Макар, че на Голгота
Ти видимо умря
аз знам, че във живота
Невидим пак изгря.

И въпреки, че стене
земята под смъртта
аз вярвам — възкресение
очаква и смъртта.

ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ!

Тревицата поникна.
Лъх топъл се понесе.
И всяка птичка викна:
Христос воскресе!

Пчелици из простора
летят и тихо пеят.
С възторг на всички хора
очите греят!

В зелени, нежни мрежи
се крият храсти, клони.
И глогът цъфнал, свежи
листенца рони!

Природата ликува,
че празник чуден днес е!
Сърцето тържествува!
Христос воскресе!

ПРЕВОДНИ СТИХОТВОРЕНИЯ

НАДЕЖДАТА

По Фр. Шилер

Човеците с радост мечтаят, говорят
за по-добри бъдещи дни.
Напред устремени, те щастие гонят
и златни, далечни страни!
Светът ни измамва, но както преди,
надеждата грее във наште гърди!
В живота свещена ни вяра въвежда.
Тя в малкото трепка дете.
Вълшебни надежди окрилят младежа.
Не мрат и със стареца те:
че щом го земята във своята утроба
погълне, забожда се кръстът на гроба!

Надеждата не е блян пуст, що се крий
в глави, от мираж подлудени!
Тя блика в сърцето... Шепти, че сме ний
за по-добра участ родени!
И туй, що говори гласът на сърцето,
не мами душата — ни тук, ни в Небето.

НЕДЕЛНА УТРИН

По Уланд

Неделя е — Господен ден!
Полето спи. Часът е ранен.
Отнейде чувам звън камбанен.
И тихо е около мен.

Аз падам кротко на колене
и шепна тихички слова.
Незрими сякаш същества
започват да се молят с мене.

Небето свети! Заплашен,
аз чакам то да се отвори
и Бог със мен да заговори.
Неделя е — Господен ден!

СПАСИ МЕ, БОЖЕ!

(Н. А. Львов)

*“С вътрешния си човек намирам услада
в закона Божи, но в членовете си
виждам друг закон, който воюва против*

*закона на моя ум и ме прави пленник
на греховния закон, що е в членовете ми”*

(Рим. 7:22-23)

Спаси ме, Боже, от падения,
кога в греховен тъна мрак,
при връхлетели изкушения
в борба с невидимия враг!

Това са часове ужасни
на изнемога в тежка бран.
Душата стене в чувства страстни,
и аз пленен съм и скован.

Ти знаеш моите желания —
да бъда Божие дете!
Ти виждаш моите страдания
и моите сълзи, Христе!

Прости ми всички зли уклони
по моя тежък жизнен път!
Потъпкал Твоите закони,
очаквам милост в Твоя съд!

Защото и когато падам,
все Тебе търся, Теб Един!
За Теб жадувам, плача, страдам
като Твой втори блуден син.

Снеми товара на сърцето!
И както Петру си подал
ръка спасителна в морето,
спаси и мене от провал!

В часа на изпит съдбоносен,
кога съвсем остана сам,
от Твоя образ светлоносен
Ти гледаш ме със укор ням.

Тогаз, престанал да унивам,
Те моля с вдигнати ръце:
Спаси ме, Господи, погивам,
Ти, Бог на моето сърце!

НА РАЗСЪМВАНЕ

(Хенри Уърдзуърт Лонгфелоу)

Излезе вятър бодър откъм морето синьо
и каза на мъглите: “Сторете път да мина!”

Той поздрави със полъх моряците и рече:
“Разпъвайте платната! Нощта отмина вече!”

Към сушата се спусна, да тича продължи
и викаше високо: “Денят се приближи!”

И запъхтян поспря се за малко пред гората
с подкана: “Събуди се! Развей си знамената!”

Докосна и гнездата във всеки дремещ храст
и свирна: “Птички малки, запейте с весел глас!”

Достигна до селцето и на петела рече:
“Свири с тръбата гръмко! Изгря зората вече!”

До кулата достигнал, камбаните събуди
и викна: “О, забийте! Цял свят да се пробуди!”

Пред кръстовете в двора църковен най-подир
въздъхна: “Вас не викам! Вий спете още в мир!”

ОЧИТЕ

(По Сюли Прюдом)

И сини, и черни — все хубави, мили,
безбройни очи са зората видяли.
Те спят под земята в самотни могили,
и слънце ги вече не гали.

Тъй често през тихите нощи очите
са гледали тъмните звездни простори.
Там още горят кат лампади звездите,
тук — колко угаснали взори!

Но ах, дали те са угаснали вечно?
О, не! Немислимо е туй за душата!
Обърнати те са към царство далечно,
невидимо тук на земята.

И както звездите, които на запад
се губят и все пак се нейде намират,
така и очите навеки се склапят,
но вярвайте, те не умират!

И сини, и черни — все хубави, мили,
отвъд, дето грее зората безбрежна,

очите, що ний сме в ковчега закрили,
зад гроба полека проглеждат!

© *Девически манастир "Покров Пресвятия Богородици", Княжево, София. Всички
права запазени.*

© 2001—2005. **Православна беседа.** Части от четивата могат да се цитират при посочване на адреса на сайта (<http://pravoslavie.domainbg.com>). Цялостното преиздаване на текстове в печатно тяло или в електронен вид — само с писмено разрешение от редакцията.